

**Spokojnosť učiteľov so šlabikármi
a čítankami pre 1. ročník základnej školy**

Výskumná sonda ku kvalite didaktických pomôcok 2. časť

ŠPÚ 2020

Zuzana Juščáková

Štátny pedagogický ústav, Bratislava

Rok vydania: 2020

Autorka: Mgr. Zuzana Juščáková, PhD.

Recenzent: Prof. PhDr. Mária Kožuchová, CSc.

doc. PaedDr. Katarína Vančíková, PhD.

„Na dobrom začiatku všetko záleží.“

Jan Amos Komenský

Obsah

Úvod	7
Hodnotené učebnice	8
Funkcie učebnice	9
Štatistický výber	12
Validita dát	15
Výsledky.....	16
Diskusia.....	35
Záver	37
Literatúra.....	38

Príloha 1 ŠČ

Príloha 2 Š

Príloha 2 Č

Príloha 3 Š

Úvod

Štátny pedagogický ústav (ŠPÚ) začal v roku 2001 projekt 'Učebnicová politika' detailnou analýzou všetkých aspektov tvorby a uplatnenia didaktických prostriedkov. Projekt sa zamerail najmä na prípravu nového systému vydávania učebníc, aktualizáciou sady kritérií a spôsobu hodnotenia vo všetkých fázach jej tvorby pri posudzovaní ukážok rukopisov v konkure, pri schvaľovaní a vydávaní hotových rukopisov a pri hodnotení používaných učebníc v školách.

V roku 2019 nadviazal ŠPÚ na predchádzajúce prieskumy spokojnosti učiteliek a učiteľov s učebnicami so schvaľovacou doložkou MŠVVaŠ SR z roku 2015 výskumnou sondou série ďalších učebníc, medzi ktorými sú aj šlabikáre a čítanky pre 1. ročník základných škôl s vyučovacím jazykom slovenským. Hodnotenie kvality učebníc učiteľskou verejnosťou (HKUU) nadväzuje na projekt 'Učebnicová politika' prebratím teoretických východísk použitia teoretických funkcií učebnice ako kritérií hodnotenia a využitím participatívnej učiteľov pri hodnotení používaných učebníc.

Primárnym cieľom HKUU je zistiť, ako hodnotená učebnica alebo iná didaktická pomôcka spĺňa kritériá kvality s pohľadom učiteliek a učiteľov, ako im vyhovuje v napĺňaní Štátneho vzdelávacieho programu a žiakom v dosahovaní vzdelávacích a výkonových štandardov. Jedným z čiastkových cieľov HKUU je povzbudiť učiteľskú verejnosť k aktivite a angažovanosti v učebnicovej politike, prehĺbiť dialóg medzi učiteľmi a autormi a priniesť autorom cenné informácie pre ďalšiu reedíciu. Konečným cieľom sondy HKUU je nastaviť pomocné procesy zlepšovania kvality učebníc a ich efektívnejšieho používania v edukačnej realite vychádzajúc z myšlienky, že vzájomná spolupráca výskumníkov, autorov a používateľov učebníc môže byť platformou konštruktívnej evaluácie didaktických prostriedkov.

Hodnotené učebnice

Projekt HKUU v roku 2019 hodnotil len učebnice so schvaľovacou doložkou MŠVVaŠ.

(VV)

L. Virgovičová, Z. Virgovičová: Šlabikár pre 1. ročník základných škôl, 1. a 2. časť

L. Virgovičová, Z. Virgovičová: Čítanka pre 1. ročník základných škôl

(ŠC)

K. Štefeková, R. Culková: Šlabikár pre 1. ročník základných škôl, 1. a 2. časť

(ŠCS)

K. Štefeková, R. Culková, Z. Stankovianska: Čítanka pre 1. ročník základných škôl

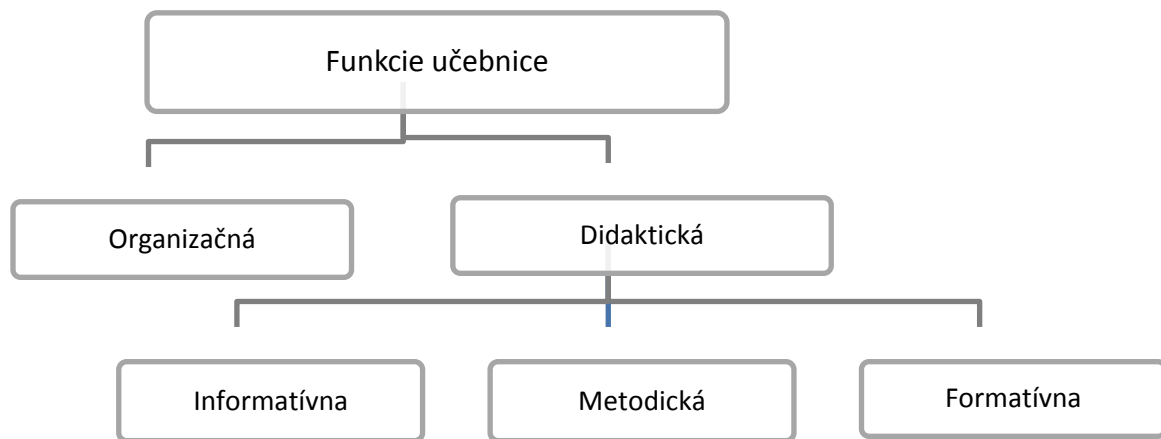
(Hi)

Z. Hirschnerová, a kol.: Hupsov šlabikár Lipka pre 1. ročník základných škôl, 1. a 2. časť

Funkcie učebnice

Za kvalitnú učebnicu v zhode s projektom 'Učebnicová politika' budeme považovať ucelené knižné (tlačené a zviazané) dielo, v ktorom explanačná časť je v rovnováhe s doplňujúcim obsahom aktivizujúcim učiaceho sa a prehľbujúcim pochopenie nových informácií a vzťahov. Kvalitná učebnica má všetkými komponentmi vytvárať optimálny priestor v zakladaní a rozvíjaní vedomostí, zručností a postojov učiaceho sa v súlade s individuálnym rozvojom osobnosti žiaka a aktuálnymi požiadavkami spoločnosti vtelenými do Štátneho vzdelávacieho programu (ŠVP).

Existuje niekoľko rôznych klasifikácií funkcií učebnice. Vetvia sa do niekoľkých skupín v závislosti od východiskovej filozofie. Pre naše potreby sme si upravili teoretické východiská do nasledovnej hierarchizácie (Obr. 1) a operacionalizácie funkcií učebníc ako kritérií hodnotenia kvality učebníc.

Organizačná funkcia učebnice riadi a orientuje užívateľa v spôsoboch využívania učebnice. V prípade šlabikára a čítanky pre 1. ročník základnej školy (ZŠ) organizačná funkcia spočíva v prehľadnosti štruktúry textov, úloh a cvičení, ktoré na seba logicky nadväzujú a sú prehľadne rozčlenené. Pre prváka má šlabikár významné propedeutické postavenie v tom, že učí žiaka narábať samostatne s učebnicou. To sa týka aj čítanky. Nemajú v nej chýbať také štrukturálne prvky ako sú

- motivačný materiál,
- úlohy rozvíjajúce čítanie,
- úlohy na precvičovanie,
- prvky spätnej väzby,

pričom žiak sa v nich dobre orientuje a učiteľovi¹ dovoľuje používať frontálne formy riadenia vyučovania bez navigačných zdržaní.

Súčasne sú splnené ergonomické predpoklady primeranosti formátu textu a formátu učebnice tak, aby zvolená veľkosť písma, typ a druh písma boli primerané významu textov a spôsobilostiam žiakov. Formát učebnice má byť pohodlný pre umiestnenie v taške, aj na pracovnom stole žiaka po roztvorení. Obsah dvojstrán má byť optimálny pre dobrú orientáciu žiaka v ponúknutých činnostiach a riadení vyučovania učiteľom.

Didaktická funkcia² učebnice tkvie v takom spracovaní učebného materiálu, ktoré učiacim sa prezentuje učivo obsahovo primerane, keďže ho majú zvládnuť za presne vymedzený čas. Tlmočenie obsahu vzdelávania má byť zrozumiteľné, pútavé a veku primerané, keďže je učebnica určená pre istú vekovú kategóriu. Ďalšími požiadavkami plnenia didaktickej funkcie učebnice sú prehľadnosť a logické následnosti, postupnosť, prítomnosť aktivizujúcich prvkov, primeranosť a harmonizácia rôzne disponovaných žiakov s rôznym rodinným a sociálnym pozadím na približne rovnakú úroveň pripravenosti na ďalšie kolektívne formy vzdelávania.

Informatívna funkcia v prípade Šlabikára pre 1. ročník ZŠ je zameraná na

- osvojenie si čítania ako prenosu významu napísanej hlásky, slova a vety do hovorenej podoby a spájanie napísaného písmena, slova a vety s predstavou tvaru, veci, udalosti, vzťahu a pojmu,
- rozširovanie si obzoru poznania o nové výrazy, udalosti a pojmy.

Metodickú funkciu šlabikár plní dostatočne dobre, ak všetky deti počas prvého ročníka zvládnu napísať a prečítať jednoduché slová, čiže vzdeláva žiakov dobrou metódou učenia sa čítať a písať. Od šlabikára očakávame, že si žiaci osvoja čítanie a písanie tak, že bude pre nich prirodzenou myšlienkovou činnosťou, resp. bude možné v ďalších ročníkoch základnej školy rozvíjať čitateľskú zručnosť efektívne, bez bariér a stane sa prostriedkom ďalšieho intelektového rozvoja žiaka. K tomu je potrebné, aby žiak písomné informácie o písmenách, slabikách, slovách a vetách dostal v metodicky správnom poradí a množstve, aby súviseli s úrovňou jeho aktuálneho poznania, aby šlabikár upriamoval svojim systémom činnosť žiakov ustáleným spôsobom a nerozptyľoval ho postrannými vplyvmi.

Formatívna funkcia šlabikára má podstatu v poznaní prvého ročníka, že sa vie naučiť aj niečo sám, v rozvíjaní trpezlivosti a potreby sebahodnotenia. Ďalším aspektom je výber textov s výchovným obsahom, aby popri utvrdení učiva bol žiak vedený k pozitívnym spoločenským hodnotám, ako sú dobrý vzťah k rodine, prírode, najbližšiemu okoliu, pestovaním lásky, slušnosti, zodpovednosti, tolerancie, vlastenectva a podobne.

¹ Pod slovami *učiteľ, učiteľia, žiak, žiaci* máme v celom texte na mysli *mužov aj ženy, chlapcov aj dievčatá*. Obdobne pod označením *hodnotiteľ* máme v celom texte na mysli učiteľky a učiteľov, ktorí na hodnotení učebnice spolupracovali. Pre stručnosť, resp. gramatickú správnosť nebudeme uvádzať *hodnotiteľky a hodnotiteľia*, resp. *hodnotiteľ/ky*) a podobne, čím nesledujeme ujmu na rodovej korektnosti textu, ale cielíme na jeho prehľadnosť, gramatickú správnosť a komfortné čítanie.

² „Pod didaktickou funkciou školskej učebnice rozumieme tie jej vlastnosti, ktoré sa sformovali vzhľadom na cieľ, ktorý učebnica plní ako nositeľka obsahu vzdelávania a základný školský knižný učebný prostriedok, a ktoré najplnšie zodpovedajú funkčnému určeniu učebnice pri realizácii obsahu vzdelávania v podmienkach rozvíjajúceho a výchovného vyučovania“ (Zujev, 1986, s. 66).

Informatívna funkcia v prípade Čítanky pre 1. ročník ZŠ je zameraná na obohatenie slovnej zásoby, kladie základy poznávania literárnych žánrov, cieľi na osvetu v oblasti poznania okolitého sveta, takže plní integračnú funkciu v zmysle rozvoja medzipredmetových vzťahov.

Metodickú funkciu čítanky naplňa výber takých textov a cvičení, pomocou ktorých žiakov primeranou formou motivujú k čítaniu, precvičujú techniku čítania a čítanie s porozumením. Hlavným princípom je vekuprimeranosť a postupné stupňovanie náročnosti.

Formatívna funkcia čítanky má podstatu v sebavzdelávaní, rozvíjaní trpezlivosti, záujmu o čítanie a podnecovaní estetických zážitkov z čítania. Výberom textov sa akcentujú etické postoje k prírode, k spoločnosti a k hodnotám, čím zahŕňa v sebe aj požiadavku spoločenskej korektnosti.

Funkcie učebnice nevnímate ako izolované kritéria, dizjunktné svojim obsahom a uplatňovaním. Navzájom sa prelínajú a úzko kooperujú. Pri dizajne hodnotiaceho formulára však zohrávajú významnú úlohu v konštrukcii a zastúpení jednotlivých položiek tak, aby bolo zabezpečené dostatočné pokrytie konštruktú, ktorým je kvalita učebnice.

Štatistický výber

Kombinovaným výberom, náhodným aj selektívnym, z 1 585³ základných škôl s vyučovacím jazykom slovenským sa do štatistického výberu pre hodnotenie šlabikárov dostalo 651 učiteliek a učiteľov z 334 škôl a pre hodnotenie čítaniek 533 učiteliek a učiteľov z 296 škôl sledujúc reprezentatívnosť podľa kraja, zriaďovateľa, typu šlabikára a pohlavia. Arbitrárnym rozhodnutím ťažiskom výberu boli plne organizované mestské školy s počtom žiakov väčším ako 200.⁴ Zámerom bolo, aby sa do hodnotenia zapojili všetci oslovení učitelia tak pre šlabikár ako pre čítanku a princíp dobrovoľnosti nevytváral nežiaduci filter. Hodnotiteľmi boli takí učitelia, ktorí v školskom roku 2018/2019 vyučovali podľa hodnoteného šlabikára a čítanky.

Učitelia niektorých škôl, ktoré súhlas so spoluprácou dali, sa nakoniec do prieskumu nezapojili, alebo ohodnotili len šlabikár. Učitelia niektorých škôl hodnotili viacero šlabikárov.

Tab. 1 Účasť škôl v HKUU voči výzve HKUU

	Oslovené školy	Súhlas so spoluprácou	Bez odpovede	Nesúhlas	Zúčastnené školy -šlabikár	Účasť škôl voči osloveným školám Šlabikár %	Zúčastnené školy - čítanka	Účasť škôl voči osloveným školám Čítanka %
VV	187	177	4	6	153	81,82	147	78,61
ŠC	153	135	8	10	107	69,93	105	68,63
Hi	127	104	12	11	83	65,35	55	43,31
<i>spolu</i>	<i>467</i>	<i>416</i>	<i>24</i>	<i>27</i>	343	<i>73,45</i>	307	<i>65,10</i>

Hypotézu o reprezentatívnom zastúpení hodnotiteľov podľa kraja nemožno zamietnuť v prípade hodnotiteľov čítaniek. V prípade hodnotiteľov šlabikárov je kritická hodnota prekročená. Kraje Prešovský a Košický sú zastúpené hodnotiteľmi šlabikára nadmieru na úkor hlavne Nitrianskeho kraja. Reprezentatívnosť výberu škôl podľa kraja bola v prípade šlabikára aj čítanky dodržaná. (Príloha 1, Tab. 1.1a,b). Rozdiely v hodnotení šlabikára a čítanky podľa kraja nepozorujeme (Príloha 1, Tab. 1.2, 1.3, Obr. 1.1, 1.2). Nepreukázali sa ani v rozdelení podľa typu šlabikára a kraja, takže narušená reprezentatívnosť hodnotiteľov podľa kraja nie je pre akceptáciu našej prieskumnej sondy závažná.

³ Počet škôl v VJS k 15.9.2018 bol 1⁹24. Náš základný súbor tvorili školy, ktoré vyučovali len podľa hodnotených šlabikárov a čítaniek. Školy, ktoré oznámili v prieskume v roku 2018, že budú vyučovať v školskom roku 2018/2019 podľa iných šlabikárov, alebo rôznych kombinácií šlabikárov so schvaľovacími doložkami a bez nich, sme zo základného štatistického súboru vylúčili.

⁴ Oslovených bolo 467 škôl. Súhlas k spolupráci sme získali 416 od škôl, nesúhlas vyjadriло 27 škôl a 24 škôl na výzvu k spolupráci opakovane nereagovalo. V konečnom vyhodnotení možno konštatovať 73 % účasť voči počtu oslovených škôl. Počet zapojených učiteľov pre šlabikár bol N = 651. Čítanku hodnotilo 533 učiteľov.

Štatistický výber bol tiež reprezentatívny podľa

- zriaďovateľa (Príloha 1, Tab. 1.4). Hodnotitelia šlabikára v rozdelení podľa zriaďovateľa nezaznamenali signifikantné rozdiely. V hodnotení čítanky hodnotitelia súkromných škôl hodnotili štatisticky významne menej pozitívne organizačnú funkciu čítanky ako hodnotitelia štátnych a cirkevných škôl (Príloha 1, Tab. 1.6, Obr. 1.4)
- typu šlabikára (Príloha 1, Tab. 1.7). Šlabikáre VV a ŠC sú porovnateľné vo všetkých funkciách okrem informatívnej, v ktorej hodnotitelia VV prejavili vyššiu mieru spokojnosti ako hodnotitelia ŠC. Hodnotitelia šlabikára Hi s 95 % pravdepodobnosťou hodnotili vo všetkých funkciách (okrem informatívnej) menej pozitívne ako hodnotitelia VV a ŠC (Príloha 1, Tab. 1.8, Obr. 1.5). V prípade čítanky štatistický súbor hodnotiteľov nemôžeme považovať za reprezentatívny pre nízke zastúpenie hodnotiteľov Hi, a preto porovnanie čítaniek podľa typu nezverejňujeme.
- pohlavia (Príloha 1, Tab. 1.11). Medzi priemernými hodnoteniami žien a mužov nie sú štatisticky významné rozdiely, a to tak v prípade šlabikára ako aj čítanky (Príloha 1, Tab. 1.12, Tab. 1.13, Obr. 1.8, Obr. 1.9).
- odbornosti (Príloha 1, Tab. 18). Hodnotitelia s aprobáciou pre učiteľstvo 1. stupňa základnej školy hodnotili signifikantne pozitívnejšie metodickú funkciu šlabikára ako hodnotitelia vyučujúci neodborne (Príloha 1, Tab. 1.19, Obr. 1.12). Rozdiely v hodnotení čítanky podľa odbornosti sa neprejavili.

Tab. 2 Štruktúra štatistického výberu hodnotiteľov podľa ďalších triediacich znakov

a) šlabikár								
Vek hodnotiteľov	do 30 rokov	31 - 35	36 - 40	41 - 45	46 - 50	51 - 55	56 - 60	61 rokov a viac
Počet	43	57	91	141	121	109	48	41
%	6,6	8,8	14,0	21,7	18,6	16,7	7,4	6,3
Typ sídla školy	vidiek	mesto						
Počet	201	444						
%	30,9	68,2						
Skúsenosť so šlabikárom	prvý rok	druhý rok	tri a viac rokov					
Počet	228	104	319					
%	35,0	16,0	49,0					
a) čítanka								
Vek hodnotiteľov	do 30 rokov	31 - 35	36 - 40	41 - 45	46 - 50	51 - 55	56 - 60	61 rokov a viac
Počet	35	47	66	116	102	87	42	38
%	6,6	8,8	12,4	21,8	19,1	16,3	7,9	7,1
Typ sídla školy	vidiek	mesto						
Počet	172	355						
%	32,3	66,6						
Skúsenosť s čítankou	prvý rok	druhý rok	tri a viac rokov					
Počet	174	88	271					
%	32,6	16,5	50,8					

Štatisticky významné rozdiely medzi skupinami hodnotiteľov šlabikára a čítanky triedených podľa znakov v Tab. 2 boli v prípade delenia podľa

- veku (Príloha 1, Tab. 1.14, Tab. 1.15, Tab. 1.16, Tab. 1.17, Obr. 1.10, Obr. 1.11), keď starší hodnotitelia boli mierne pozitívnejší ako mladší.
- sídla školy (Príloha 1, Tab. 1.9, Obr. 1.6). Prejavili sa iba v prípade hodnotenia vekuprimeranosti šlabikára, keď hodnotitelia vidieckych škôl prejavili menšiu spokojnosť ako hodnotitelia mestských škôl.
- skúseností s posudzovaným šlabikárom (Príloha 1, Tab. 1.22), keď hodnotitelia, ktorí vyučujú podľa hodnoteného šlabikára tri a viac rokov, boli pozitívnejší v hodnotení informatívnej funkcie, vekuprimeranosti a metodickej funkcie šlabikára ako hodnotitelia s kratšou skúsenosťou.

Validita dát

- Validita a reliabilita hodnotiaceho formulára

Psychometrické vlastnosti hodnotiacich formulárov overujem klasickou testovou teóriou v položkovej analýze, skúmaním obsahovej validity metódou hlavných komponentov a reliabilitou (Príloha 3). Položková analýza ukázala optimálne vlastnosti položiek z pohľadu

- zodpovedanosti, ktorá sa pohybuje medzi 91 % a 100 %,
- medzipoložkovej korelácie, kde $r \in (0,336; 0,674)$.

Vysokú vnútornú konzistenciu položiek hodnotiaceho formulára dokladuje okrem priaznivej medzipoložkovej analýzy aj dosiahnutá priaznivá reliabilita, $CR_\alpha = 0,937$ pre šlabikár a $CR_{\alpha v} = 0,926$ pre čítanku.

- Vlastnosti administrácie hodnotiaceho formulára

Aké máme argumenty, že učители odpovedali v položkách hodnotiaceho formulára premyslene a pravdivo? Táto požiadavka nie je v žiadnom prieskume dokonale naplnená. V našej sonde ju pomáha objasniť niekoľko nasledujúcich bodov:

- Obsah a forma hodnotiaceho formulára sa má čo najviac približovať znalostiam a schopnostiam hodnotiteľov

K tomu mohlo prispieť včasné sprostredkovanie návrhu znenia hodnotiaceho formulára s možnosťou diskusie, komentára a doplnenia. Návrh hodnotiaceho formulára bol pilotovaný v troch bratislavských a dvoch košických školách priamo, korešpondenčne s tromi učiteľmi a jedným recenzentom. Do škôl bol hodnotiaci formulár rozoslaný na pripomienkovanie tri týždne pred spustením administrácie. Inštrukcia kládla učiteľom za povinnosť formulár preštudovať, vytlačiť, niekoľko dní ho mať k dispozícii na vyučovaní a premyslieť si komplikovanejšie položky. Administrácia mala voľný časový priebeh, elektronický formulár bol otvorený tri mesiace.

- Motivácia

V príhovore formulára akcentujem význam učiteľa v hodnotení kvality učebníc. Vyzývam hodnotiteľov na korektné a premyslené odpovede s voľbou anonymného alebo neanonymného hodnotenia. Meno, resp. aj e-mail uviedlo 44 %, čím prejavili záujem o ďalšiu spoluprácu, zmieňovanú v príhovore. Prísľub poďakovania sa zriaďovateľovi za účasť školy v projekte bol ďalším z motivujúcich momentov.

- Odbornosť

Väčšina hodnotiteľov, 98 %, uviedla vzdelanie v učiteľstve pre primárne vzdelávanie. Akademický titul Mgr. uviedlo 90 %, PaedDr. 9 % hodnotiteľov. Učiteľov po 1. atestácii bolo 41 %, po druhej atestácii 32 %.

- Dĺžka učiteľskej praxe hodnotiteľov

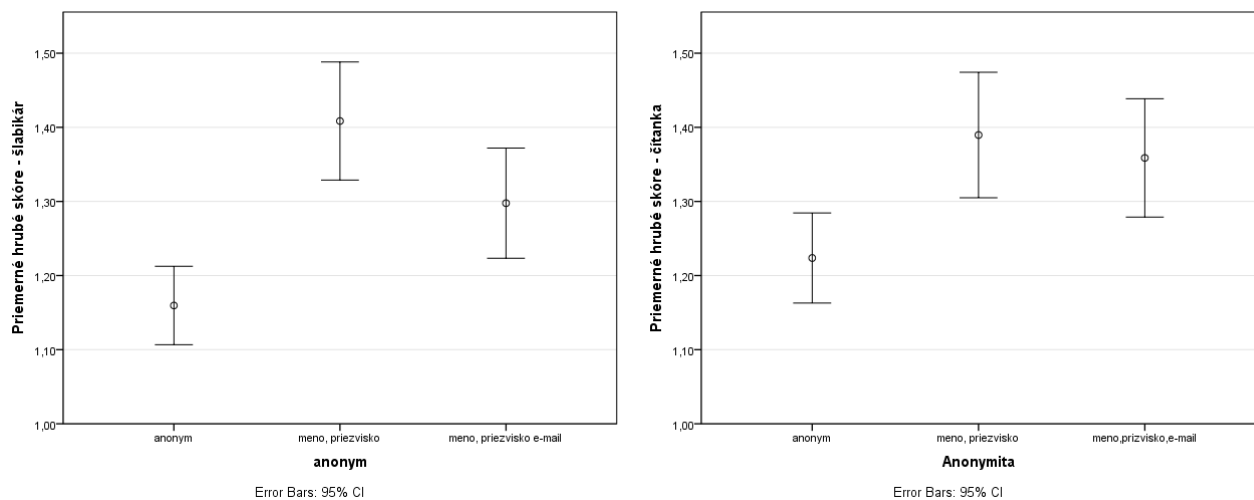
Začínajúcich učiteľov bolo v štatistickom výbere 2 %. Podľa hodnotenej učebnice vyučovalo prvý rok 35 %, druhý rok 16 %, tri a viac rokov 49 % hodnotiteľov.

- Tipovanie

Korelačná analýza ukázala, že obsahovo súvisiace položky vykazovali signifikantné korelácie ($r_{25,27} \geq 0,549$) a naopak, nesúvisiace položky mali koreláciu blízku nule ($r_{12,14} \leq 0,082$). Možno predpokladať, že výskyt tipovania nebol významný a neuvážené odpovede sa vyskytovali s minimálnou pravdepodobnosťou.

- Spoločenská príťažlivosť pozitívnych postojov – submisívnosť hodnotiteľa

Účelové odpovede treba predpokladať, keďže konštatujeme s 95 % pravdepodobnosťou, že neanonymní hodnotitelia sa vyjadrovali signifikantne pozitívnejšie ako anonymní. S 99 % pravdepodobnosťou to môžeme tvrdiť o osemnástich položkách hodnotiaceho formulára šlabikára a troch položkách hodnotenia čítaniek.

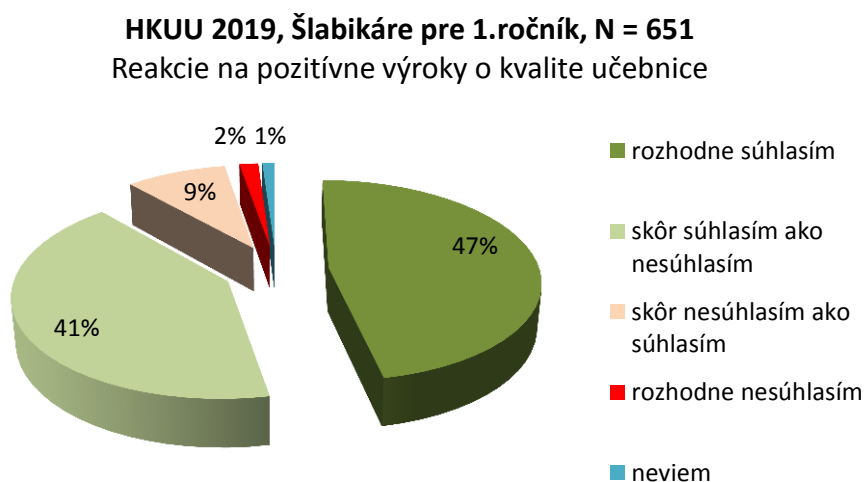
Obr. 2 Priemery hrubého skóre a konfidenčné intervaly skupín hodnotiteľov podľa anonymity

Výsledky

Učitelia sa v roli hodnotiteľov vyjadrovali k pozitívne formulovaným výrokom. Určovali mieru súhlasu s daným výrokom voľbou na štvorstupňovej likertovej škále od „rozhodne súhlasím“ po „rozhodne nesúhlasím“. Pre prípad, že hodnotiteľ nevedel posúdiť pravdivosť predloženého výroku, ponúknutá bola piata možnosť „neviem“.

- **Šlabikáre**

Vyhodnotením všetkých 35 uzavretých meritórnych položiek (Príloha 2_Š) týkajúcich sa organizačnej a didaktickej funkcie šlabikárov možno povedať, že hodnotitelia vedeli zaujať stanovisko a vypovedajú o vysokej spokojnosti s kvalitou posudzovaných šlabikárov.

Obr. 3 Miera súhlasu s pozitívnymi výrokmi o funkciách šlabikárov

V celkovom hodnotení vo všetkých troch hodnotených šlabikároch vysoké priemerné hodnoty súhlasu a zhody názorov zaznamenali položky 31c, 31b, 31a, 13, 7, 17, 30, podľa čoho vidieť, že hodnotitelia vo všetkých troch šlabikároch si myslia, že

- ergonomické vlastnosti textov sú primerané spôsobilostiam žiakov;
- ponúknuté texty alebo ilustrácie v šlabikároch nepropagujú nežiaduce javy. V šlabikároch nie sú prítomné prvky negatívnych situácií ako nedbanlivosť, zlomyseľnosť až agresivita. Ak sú v šlabikároch uvedené, tak len v zmysle kontrastu so žiaducim stavom (napr. neporiadok v triede) a učiteľovi tak dávajú priestor na výchovné pôsobenie.

- žiadne zobrazenia písmen učiteľa nepovažujú za samoučelné, prípadne len 'na okrasu' a využívajú so žiakmi všetky ponúknuté nápovedné cvičenia na vyvodenie nového písmena;
- ilustrácie pomáhajú žiakovi v učení sa, ilustrácia žiakov neodvádza od zamýšľanej úlohy, ako napríklad fonetickej úlohy, alebo doplnenie slova v obrázkovom texte a podobne, naopak – vhodne motivuje a usmerňuje.
- šlabikáre plne pokrývajú výkonový štandard SJL podľa ŠVP, spoľahlivo vedú k napĺňaniu obsahových a výkonových štandardov vzdelávania podľa ŠVP.

Priemerne najmenšiu mieru súhlasu prejavili hodnotitelia v položkách 27, 25, 22 a 19, kde zároveň vyjadrili aj najmenšiu zhodu názorov.

- 4 - 11 % zo všetkých 651 respondentov rozhodne nesúhlasí, že šlabikáre sú dostatočným prostriedkom na upevnenie nadobudnutých poznatkov a schopností, naopak, 19 % rozhodne súhlasí, že šlabikáre sú dostatočným prostriedkom na upevnenie nadobudnutých poznatkov a schopností, a nevyžadujú (okrem pracovných zošitov) ďalšie didaktické pomôcky.
- 4 % rozhodne nesúhlasia, že po prebratí nového učiva je v šlabikároch dostatok cvičení na zopakovanie, avšak 24 % má opačný názor a pre nich je v šlabikároch dostatok cvičení na zopakovanie.
- 4 % rozhodne nesúhlasia, že šlabikáre obsahujú spätnoväzbové prvky a žiak má príležitosť vyhodnotiť sa, koľko toho už zvládol. Opak si myslí 25 % hodnotiteľov.
- 3 % rozhodne nesúhlasí, že príkladov na spájanie slabík do slov je dostatočné množstvo. Naopak, rozhodne súhlasí 29 %.

Treba zdôrazniť, že rozhodných a čiastočných nesúhlasov získali všetky pozitívne výroky o šlabikároch podstatne menej ako rozhodných a čiastočných súhlasov (Obr. 2). Všetky tri šlabikáre učiteľia hodnotia prevažne pozitívne.

Postoje, odkazy a komentáre hodnotiteľov v otvorených položkách boli významovo bohaté, stručné a adresné. Týkali sa predovšetkým kritiky. Učiteľia poukazovali na nedostatky, ktoré pociťujú počas vyučovania tak na strane žiakov ako aj z pohľadu prípravy učiteľa na vyučovanie. Pozitívne komentáre a ohlasy sa vyskytovali v otvorených položkách zriedka, keďže svoj rozhodný súhlas s predloženým výrokom táto skupina hodnotiteľov už vyjadrila v uzavretej položke.

Šlabikár (VV)

Hodnotitelia šlabikára (VV) sa vyjadrili vo všetkých hodnotiacich položkách prevažne pozitívne (Obr. 4). Najväčšiu mieru spokojnosti prejavili hodnotitelia so spoločenskou korektnosťou šlabikára, keď 74 % rozhodne súhlasilo a nikto neuviedol nesúhlas s výrokom, že ponúknuté texty alebo ilustrácie v šlabikári nepropagujú nežiaduce javy. Spokojní boli s časťou pre prípravné obdobie, keďže až 96 % hodnotiteľov rozhodne alebo čiastočne súhlasí, že šlabikár (VV) poskytuje v prípravnom období dostatok podnetov na rozprávanie podľa obrázka, a že ilustrácie prípravného obdobia vhodne uvádzajú žiakov do novej životnej etapy, že ilustrácia účinne napomáha komunikácii učiteľa so žiakom a medzi žiakmi a rozvíja schopnosť vyjadrovania, tvorby viet, príbehu a myšlienok. Ukážka z poznámok hodnotiteľov: *„Tento šlabikár je modernou učebnicou pre deti, vedie deti k samostatnosti, žiaci môžu napredovať určitým tempom už od prípravného obdobia.“*

Vysoko boli hodnotené ilustrácie napomáhajúce rozširovaniu poznania žiaka, pri vyvedení nového písmena, pri opise negatívnych javov v triede a v spoločnosti. Až 98 % hodnotiteľov rozhodne alebo čiastočne súhlasí, že ilustrácie pomáhajú žiakovi v učení sa, že ho neodvádza od zamýšľanej úlohy, naopak – vhodne motivuje a usmerňuje. Ukážky z poznámok hodnotiteľov:

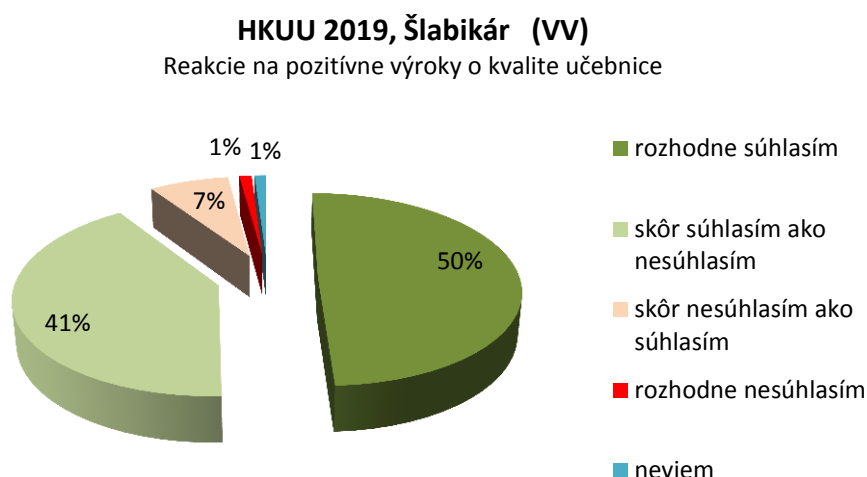
„Ilustrácie napomáhajú vhodným spôsobom rozvoju slovnej zásoby, tvoreniu viet. Rozvíjajú komunikatívne zručnosti medzi učiteľom a žiakom. Svojou farebnosťou a nápaditosťou podnecujú deti k aktívnej činnosti.“

„Ilustrácie sú vhodné pre deti mladšieho školského veku, poskytujú viacero možností pre rozvoj komunikačných schopností. Je tam uplatnená dynamika, tvorivosť, objavovanie a flexibilita.“

Kritické pripomienky boli ojedinelé a smerovali na nmodernosť, avšak iní hodnotitelia uvádzajú, že sa im *„páči aktualizácia obrázkov a úloh v poslednej verzii“* šlabikára.

Ďalšou silnou stránkou šlabikára (VV) je vekuprimeranosť, keďže až 97 % hodnotiteľov (VV) rozhodne alebo čiastočne súhlasilo, že šlabikár ponúka informácie obsahovo a formálne veku primerane. Texty v šlabikári podľa nich priťahujú pozornosť žiakov svojim príbehom, vedú k čítaniu s porozumením, ale z vyjadrení v otvorenej položke vyplýva, že texty by mali vyhovovať širšiemu spektru výkonnosti žiakov. Až 95 % pozitívne hodnotí, že šlabikár vekuprimerane pripravuje žiaka na chápanie gramatických javov, ako sú priama reč; opytovacie, zvolacie vety; vlastné podstatné mená; de-te-ne-le/di-ti-ni-li.

Hodnotitelia (98 – 100 %) sú spokojní s typom, druhom a veľkosťou písma, menej sú spokojní s väzbou učebnice a kvalitou papiera, keďže až 32 % nesúhlasí, že sú tieto parametre učebnice uspokojivo naplnené.

Obr. 4 Miera súhlasu s pozitívnymi výroky o funkciách šlabikára (VV)

Zníženú mieru spokojnosti vyjadrili hodnotitelia (VV) s fixačnou funkciou učebnice, keď 31 % rozhodne alebo čiastočne nesúhlasilo, že šlabikár (VV) je dostatočným prostriedkom na upevnenie nadobudnutých poznatkov a schopností a nevyžaduje okrem pracovných zošitov ďalšie didaktické pomôcky. Po prebratí nového učiva by uvítali viac cvičení na zopakovanie (23 %) a viac príležitostí na sebakontrolu žiaka (28 %). V otvorených položkách sa niektorí (menej ako 2 %) vyjadrili kriticky ku zriedkavému opakovaniu písmen, ktoré už deti poznajú z MŠ a zavedeniu pojmu slabika, keď by požadovali grafické rozlíšenie slabík (5 %):

„V prvých textoch v 1. časti šlabikára by som odporučila vyznačiť slabiky farebne.“

„...pomohlo by to efektívnejšiemu osvojovaniu správnej techniky čítania.“

„Chýba značenie slabík, napr. oblúčikom.“

S tým, že šlabikár (VV) plne pokrýva výkonový štandard SJL podľa aktuálneho ŠVP, rozhodne a čiastočne súhlasilo 99 % hodnotiteľov. Zastavenie používania tohto šlabikára by navrhlo menej ako 2 % hodnotiteľov.

Z pohľadu plnenia funkcií učebnice možno usudzovať, že najlepšie plní šlabikár (VV)

- formatívnu funkciu z pohľadu kultivácie spoločenských noriem,

- metodickú v zmysle motivácie k učeniu sa a vekuprimeranosti.

V porovnaní s uvedeným mierne zaostáva plnenie tej stránky formatívnej funkcie učebnice, ktorá sa viaže k sebarozvoju žiaka tým, že hodnotitelia nevidia v šlabikári veľa príležitostí na samostatnú prácu, chýba väčšie množstvo fixačných cvičení a sabahodnotiacich prvkov.

Šlabikár (ŠC)

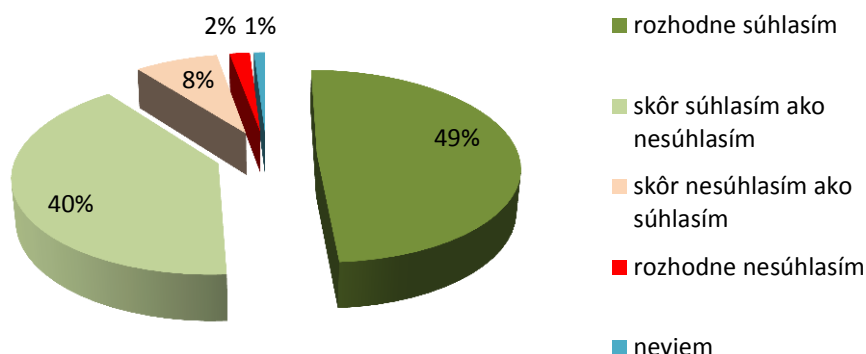
Hodnotitelia šlabikára (ŠC) boli tiež veľmi spokojní so šlabikárom (Obr. 5), podobne ako hodnotitelia šlabikára (VV). Hodnotitelia (ŠC) opäť vyjadrili najvyššiu mieru spokojnosti so spoločenskou korektnosťou šlabikára. Viac ako 98 % si rozhodne alebo čiastočne myslí, že šlabikár dáva príklady slušnosti medzi ľuďmi, ako sú pozdraviť, osloviť dospelých aj spolužiakov, vítať, rozlúčiť sa, poprosiť, poďakovať, zaželať niekomu niečo, ospravedlniť sa, vysloviť súhlas, nesúhlas, zablahoželať, privítať niekoho, požiadať niekoho o niečo a podobne, a že ponúknuté texty alebo ilustrácie v šlabikári nepropagujú nežiaduce javy. Taktiež 98 % hodnotiteľov súhlasí, že šlabikár (ŠC) je veku primeraný. 90 až 94 % pozitívne hodnotí, že šlabikár (ŠC) poskytuje v prípravnom období dostatok podnetov na rozprávanie podľa obrázka a nácvik komunikácie v prípravnom období podľa tohto šlabikára môže zvládnuť každý žiak. Súhlasia, že všetci žiaci sa v šlabikári pohotovo orientujú, príbeh, dej, oznam v texte žiaci chápu a texty v šlabikári priťahujú pozornosť žiakov svojim príbehom. Šlabikár vekuprimerane pripravuje žiaka na chápanie gramatických javov. S výrokom, že 'Ponúkané informácie sú obsahovo a formálne veku primerané.', rozhodne súhlasilo 62 % a čiastočne 36 %. Dokladáme niekoľko výrokov učiteľov:

„V prípravnom období poskytuje šlabikár množstvo podnetov na rozprávanie podľa obrázka, učiteľ má možnosť využívať ilustrácie, ktoré napomáhajú komunikácii so žiakmi, ktorí majú možnosť aktívne sa zapájať do procesu.“

„Šlabikár predpokladá, že dieťa pozná tlačené písmená. Avšak mnoho detí písmená nepozná, nepozná všetky písmená. Pre niektoré deti je to stresujúce. Hanbia sa, že ich poznajú menej. Som však spokojná, ako napredujú a porovnávajú samého so sebou.“

Tretia oblasť s najvyššou mierou pozitívnosti sa týkala ergonomických vlastností šlabikára, keď podobne ako v prípade (VV), aj hodnotitelia (ŠC) sú vysoko spokojní s druhom, typom a veľkosťou písma (99 %) a menej s formátom (95 %), s väzbou učebnice a papierom (89 %).

HKUU 2019, Šlabikár (ŠC)
 Reakcie na pozitívne výroky o kvalite učebnice

Obr. 5 Miera súhlasu s pozitívnymi výroky o funkciách šlabikára (ŠC)

Rozdiel od predchádzajúceho aj nasledujúceho šlabikára sa prejavil v spokojnosti s vyvodzovaním novej hlásky na začiatku, vo vnútri aj na konci slova (VV-97 %, ŠC-87 %, Hi-100 %) a v spokojnosti s prezentáciou tvarov nového písmena (VV-94 %, ŠC-78 %, Hi-91 %). Príčiny nespokojnosti v prípade (ŠC) prezentujú poznámky hodnotiteľov:

„Pojem písmeno je slabo prepracovaný, dokonca chýbajú pri zavádzaní písmena tvary písaných písmen.“

„Zaznamenávame nárast žiakov s poruchami učenia. Odporúčam zaradiť pracovné strany s úlohami s tvarovo podobnými písmenami (m-n, p-b, l-i a pod.). Osobne ja si vytváram vlastné pracovné listy pre žiakov s tvarovo podobnými písmenami.“

Pojem slabika je v šlabikári vhodne zavedený. Žiaci sú prirodzene usmernení slabikovať – rozložiť slovo na slabiky. Cvičenia ich vedú k rytmu slabikovania, správne rozčleneniu na slabiky a určenie počtu slabík v slove. Slabika je v šlabikári prijateľne vyvedená a dostatočne precvičovaná. Rozhodne a čiastočne s tým súhlasilo 88 % hodnotiteľov, čo je porovnateľné s predchádzajúcim šlabikárom:

„Slabiky sú farebne rozlíšené hneď od prvých slov v šlabikári. Veľmi pútavá a zábavná je pre deti hra na robota.“, „...Je efektívna.“

Ďalšie rozdiely v spokojnosti pozorujeme s vyvedením pojmu veta (VV-92 %, ŠC-70 %, Hi-74 %), keď 30 % hodnotiteľov (ŠC) rozhodne alebo čiastočne nesúhlasí, že šlabikár od začiatku formuluje vety graficky aj významovo jednoznačne, že žiak má príležitosť sčítavať slová vo vete už v prípravnom období, a že šlabikár ponúka cvičenia na tvorbu viet podľa grafickej schémy, opisom vecí, ľudí alebo dejov. Uvádžame dve odlišné stanoviská:

„Šlabikár neponúka grafickú formuláciu viet, precvičovali sme to v zošitoch. V šlabikároch u iných autorov sa grafické znázornenie nachádza v spojení s obrazovými prílohami a žiak si vie začiatok a koniec vety + počet slov vo vete lepšie predstaviť.“

„Nepovažujem za potrebné učiť žiakov sčítovať počet slov vo vete v prípravnom období. Má na to dostatok priestoru neskôr. Šlabikár ponúka množstvo obrázkov, ktoré vedú učiteľa ku kreativite, akú si zvolí.“

Naopak, v prospech šlabikára (ŠC) svedčia hodnotenia priestoru na samostatnú prácu žiaka a predovšetkým prítomnosť spätnoväzbových prvkov v zmysle dávania príležitostí žiakom vyhodnotiť sa, koľko toho už zvládli. Dokladáme výber z poznámok a komentárov hodnotiteľov:

„Samozrejme poskytuje úlohy aj na samostatnú prácu žiakov. Učiteľ si však musí tieto úlohy naštudovať vopred v metodike, ktorá je výborne a obsírne prepracovaná.“

„Pozitívom je, že žiaci vidia svoj progres v počte vyfarbených písmen na jednotlivých stranách.“

Ďalšou prednosťou môže byť spokojnosť s tým, že témy a úlohy v šlabikári nadväzujú na učivo iných predmetov.

Rovnako ako v hodnotení ostatných dvoch šlabikárov aj hodnotitelia (ŠC) zaznamenali zníženú mieru spokojnosti s dostatkom cvičení na zopakovanie po prebratí nového učiva. Približne 30 % hodnotiteľov nebolo spokojných s fixačnou funkciou učebnice a nemyslia si, že šlabikár je dostatočným prostriedkom na upevnenie nadobudnutých poznatkov a schopností.

Z pohľadu plnenia funkcií učebnice možno usudzovať, že šlabikár (ŠC) najlepšie plní

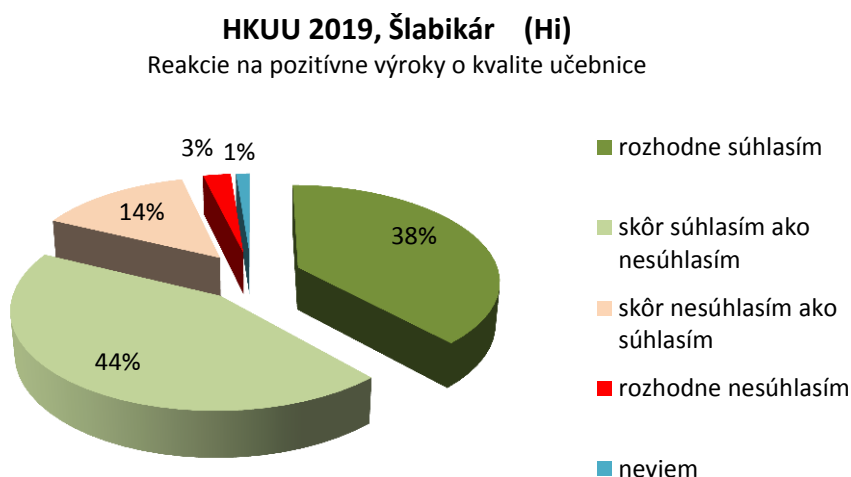
- formatívnu funkciu v zmysle kultivácie spoločenských noriem a sebarozvoja žiaka,
- metodickú po stránke vekuprimeranosti, rýchlejšiemu osvojovaniu čítania a vytváraniu medzipredmetových vzťahov,
- organizačnú funkciu, keď orientácia v učebnici je pre väčšinu žiakov komfortná.

V porovnaní s uvedeným mierne zaostáva plnenie tej stránky informatívnej funkcie učebnice, ktorá súvisí so zavedením pojmu veta. Podobne, ako v predchádzajúcom šlabikári, aj v tomto by hodnotitelia uvítali viac cvičení na fixáciu učiva.

S tým, že šlabikár (ŠC) plne pokrýva výkonový štandard SJL podľa aktuálneho ŠVP, rozhodne a čiastočne súhlasilo 96 % hodnotiteľov. Zastavenie používania tohto šlabikára by navrhlo 0,5 % hodnotiteľov šlabikára (ŠC).

Šlabikár (Hi)

Hodnotitelia šlabikára Hi boli viac kritickí. Okrem položiek 27, 25, 22 a 19 aj v položkách 8, 28 a 9 je prevaha pozitívnych hodnotení veľmi mierne znížená a protichodnosť postojov mierne zvýšená.

Obr. 6 Miera súhlasu s pozitívnymi výroky o funkciách šlabikára (Hi)

Silnou stránkou šlabikára (Hi) je podľa hodnotiteľov prípravné obdobie a vyvodzovanie novej hlásky. Nikto neprejavil nesúhlas a až 79 % hodnotiteľov rozhodne súhlasí, že pomocou ponúknutých obrázkov sa žiaci učia vyvodzovať novú hlásku na začiatku, vo vnútri aj na konci slova. Objavili sa aj pripomienky a návrhy:

„Na multimedialnom disku je hned' vyznačené, kde novú hlásku v slove počujú, žiaci nerozmýšľajú a nesústreďujú sa na sluchovú analýzu, len na to, čo vidia vyznačené na tabuli, malo by to byť vyznačené až po nejakom čase, prípadne po kliknutí.“

Šlabikár Hi vhodne prezentuje všetky tvary nového písmena, čo si rozhodne alebo čiastočne myslí 92 % hodnotiteľov.

Ilustrácie, podobne ako v prípade predchádzajúcich šlabikárov, aj v šlabikári Hi pomáhajú žiakovi v učení sa. Rozhodne spokojných a čiastočne spokojných s tým, že ilustrácia žiakov neodvádza od zamýšľanej úlohy, je 94 % hodnotiteľov. Podľa nich ilustrácia vhodne motivuje a usmerňuje. Na dôkaz uvádzam niektoré komentáre hodnotiteľov:

„Veľmi pekné a nápadité ilustrácie. Deti veľmi motivujú k diskusiám.“

„Ilustrácie vhodne dopĺňajú text, pomáhajú k ľahšiemu zapamätaniu prečítaného.“

Menej hodnotiteľov, 68 %, vyjadrilo úplnú alebo čiastočnú spokojnosť so zavedením pojmu slabika. Napriek tomu, že si niektorí hodnotitelia myslia, že deti rytmizujú riekanky a básničky bez toho, aby vedeli, že delia slová na slabiky, so zavedením pojmu slabika viac ako 8 % rozhodne spokojných nebolo. Napríklad uvádzajú, že:

„Zdá sa mi nevhodné usporiadanie preberaných písmen - ťažko sa tvoria slabiky. Chýba mi farebné rozlíšenie slabík v textoch, skladanie slabík do slov.“

„Slová v šlabikári sú od začiatku náročné. Chýba postupnosť - otvorená slabika, dvojslabičné slová len s otvorenými slabikami, zatvorené slabiky, jednoduché slová so spoluhláskovými skupinami. Tu je odrazu všetko. Mne to pripadá ako neprimerané veku. Času na hláskovanie a slabikovanie je málo. Šlabikár je skôr pre talentované deti.“

„Slabiky sa vyvodili viac sluchovo a spájali sa so zvukmi zvierat a obrázkami. Prekvapilo ma, že to žiaci rýchlo pochopili - mám však 3 žiakov, ktorým skladanie slabiky z hlások trvalo dlhšie. Mala som veľa kartičiek so slabikami na tabuli, žiaci ich čítali pekne a rýchlo napredovali v čítaní. Delenie slov na slabiky v učebnici nie je, ale na tabuli sme skladali najskôr dvojslabičné slová. Neskôr vedeli skladať slová podľa naznačených slabík. Niektorým žiakom som slabiky s rodičmi označovala aj v texte, pre zlepšenie techniky čítania. V prezentáciách som využívala na čítanie slová skladané z farebných slabík.“

Z postojov 39 % hodnotiteľov vyplýva, že príkladov na spájanie slabík do slov nie je dostatočné množstvo, avšak iná časť hodnotiteľov (20 %) si to nemyslí a je uzročená, že nie všetko musí byť v šlabikári. Využiť môžu CD a vlastnú prípravu rozšírením didaktických pomôcok.

Veku primeranosť šlabikára (Hi) hodnotitelia nevidia vždy v priaznivom svetle. Približne 20 % hodnotiteľov si nemyslí, že príbeh, dej, oznam v texte žiaci chápu:

„Texty o Hupsovi sú neprimerané, obsahujú veľmi krkolomné slová, nevhodné pre deti so sociálne znevýhodneného prostredia.“

„Niektoré texty sú vzdialené skúsenostiam, ktoré moji žiaci majú, preto nechápu obsah čítaného, aj keď im slová/metafory vysvetlím. Šlabikár ponúka zložité slová, ktorých pochopenie významu žiakom zo SZP robí značný problém (napr. plž, lapotal, gánilo, gangster, harfista a pod.).“

Pre 25 % hodnotiteľov texty v šlabikári nie vždy priťahujú pozornosť žiakov svojim príbehom. Usudzujú, že ponúkané informácie nie sú obsahovo a formálne veku primerané. Uvádzajú, že:

„V textoch je veľa slov pre žiakov neznámych, ktoré si síce pred čítaním vysvetlíme, ukážeme, ale niektorí si nevybavia slovo po prečítaní textu. Stačilo by jedno neznáme slovo v jednom texte.“

„Texty sú málo detské, chýbajú bežné situácie, rodina, príroda. Chýbajú aj tematické texty k Vianociam, Veľkej noci, ročným obdobiam.“

„Deti sa slabo sústredia na text, lebo mu nerozumejú. Dej je často komplikovaný a až po vysvetlení ich zaujal.“

„Ak im tie pekné, ale náročné texty čítam ja, dávajú pozor, chcú počuť aj koniec. Sami by zmyslu textu porozumeli. Možno po viacerých prečítaniach. Sústreďujú sa na čítanie a nie význam textu.“

„Pre niektorých žiakov sú texty príliš náročné, ale na druhej strane vedú žiakov k čítaniu s porozumením.“

V porovnaní s predchádzajúcimi šlabikármi spoločenská korektnosť šlabikára (Hi) mierne zaostáva. Len 50 % hodnotiteľov si rozhodne myslí, že ponúknuté texty alebo ilustrácie v šlabikári nepropagujú nežiaduce javy (VV- 74 %, ŠC – 74 %):

„Niektoré vety nie sú veľmi vhodné. Napr. ‘Som mimo.’, ‘HUPS je hlupák.’ Hoci v kontexte to nevadí, také vety na prepis asi nie sú veľmi vhodné. Bolo veľa plaču okolo toho, keď deti písali, že sú mimo.“

„Niektoré ilustrácie naopak podporujú u žiakov zlomyseľnosť a agresivitu.“

„Maskot šlabikára Hups je síce motivujúci pre žiakov, ale neplní výchovnú funkciu, ba práve naopak, navádza žiakov k naivnosti a nereálnemu chápaniu sveta.“

„(Hups) neplní výchovnú funkciu. Deťom imponuje sklon k huncútstvám maskota Hupsa!“

ale aj

„Ilustrácie dávajú priestor na výchovné pôsobenie.“

„Texty sú vtipné, nápadité príbehy aj so zvieratkami sú deťom blízke.“

„Šlabikár je koncipovaný tak, že celým jeho obsahom sa prelína čítanie s porozumením.“

„Žiaci si maskota Hupsa veľmi obľúbili, je súčasťou našej každodennej školskej práce.“

Aj v prípade šlabikára Hi vyjadrili hodnotitelia zníženú mieru spokojnosti s fixačnou funkciou učebnice, keď 29 % rozhodne alebo čiastočne nesúhlasilo, že šlabikár (Hi) je dostatočným prostriedkom na upevnenie nadobudnutých poznatkov a schopností a nevyžaduje okrem pracovných zošitov ďalšie didaktické pomôcky. Po prebratí nového učiva by uvítali viac cvičení na zopakovanie (32 %) a viac príležitostí na sebakontrolu žiaka (32 %). Súčasne učitelia chápu, že nie všetko je nutným obsahom šlabikára, preto využívajú ďalšie didaktické pomôcky, ako sú pracovné listy, kartičky so slovami, obrázkové diktáty, CD a podobne:

„Pre pestrosť vyučovania šlabikár nemôže byť jediným prostriedkom na upevnenie nadobudnutých poznatkov a schopností. Vždy je potrebné pracovať s viacerými zdrojmi a didaktickými pomôckami.“

S tým, že šlabikár plne pokrýva výkonový štandard SJL podľa aktuálneho ŠVP, rozhodne a čiastočne súhlasilo 96 % hodnotiteľov. Zastavenie používania tohto šlabikára by navrhlo 6 % hodnotiteľov šlabikára (Hi).

Z pohľadu plnenia funkcií učebnice možno usudzovať, že šlabikár (Hi) najlepšie plní

- metodickú z pohľadu motivácie žiaka ilustráciami, najmä pri vyvodzovaní novej hlásky
- informatívnu funkciu v prípade zavedenia pojmu písmeno.

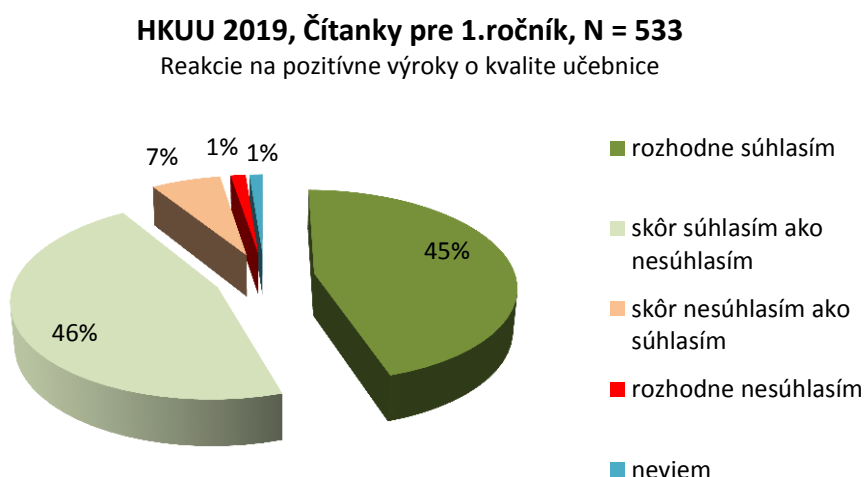
V porovnaní s uvedeným zaostáva plnenie tej stránky formatívnej funkcie učebnice, ktorá sa zameriava na sebarozvoj. Veľmi mierne je oslabená funkcia spoločenskej korektnosti. Po metodickej stránke hodnotitelia nie sú plne spokojní s vekuprimeranosťou šlabikára Hi. Považujú ho za nevhodný pre žiakov zo SZP. Podobne aj v tomto ako v predchádzajúcich šlabikároch, by hodnotitelia uvítali viac cvičení na fixáciu učiva.

S tým, že šlabikár (Hi) plne pokrýva výkonový štandard SJL podľa aktuálneho ŠVP, rozhodne a čiastočne súhlasilo 96 % hodnotiteľov.

• Čítanky

Metodológia prieskumu kvality čítaniek je zhodná s metodológiou prieskumu kvality šlabikárov (s.15 – Výsledky). Najskôr uvádzame výsledky za všetky tri hodnotené čítanky spoločne, následne opisujem hodnotenie čítanky VV, potom ŠCS. Keďže hodnotitelia šlabikára Hi sa v nedostatočnom zastúpení (n = 82) venovali hodnoteniu čítanky Hi, ktorá je súčasťou šlabikára Hi, nebudeme hodnotenie osobitne zverejňovať.

Vyhodnotením všetkých 25 meritórnych uzavretých položiek (Príloha 2) týkajúcich sa organizačnej a didaktickej funkcie čítaniek možno povedať, že hodnotitelia vedeli zaujať stanovisko a vypovedajú o spokojnosti, až vysokej spokojnosti s kvalitou posudzovaných čítaniek.

Obr. 7 Miera súhlasu s pozitívnymi výroky o funkciách čítaniek

Vo všetkých troch druhoch čítaniek boli najpozitívnejšie hodnotené položky 15 a 21. Zároveň tu boli hodnotitelia vo svojich vyjadreniach najviac jednotní. Zhodli sa, že:

- všetky ilustrácie súvisia s textom a neodvádzajú pozornosť žiaka od ťažiska činnosti na hodine a v samostatnom učení sa. Ilustračná nápoved' korešponduje so zadaním úlohy resp. vhodne umelecky dopĺňa zážitok z čítania.
- čítanka spoľahlivo vedie k napĺňaniu Štátneho vzdelávacieho programu.

V celkovom hodnotení vysoké priemerné hodnoty súhlasu a zhody názorov zaznamenali aj položky 18b, 18c, 18a, 17, 15, 4, 21, 1 a 7, podľa čoho možno predpokladať, že vo všetkých troch čítankách

- ergonomické vlastnosti textu sú primerané spôsobilostiam žiakov;
- čítanka pozitívne prezentuje rozdielnosti medzi ľuďmi a svojím obsahom nezakladá v žiakoch diskriminačné názory o rozdielnosti rás, národností, menšín, náboženstiev, veku a pohlaví;

- zvolené ilustrácie účelne riadia žiakovu pozornosť, zmysluplne korešpondujú s textom, koncentrujú pozornosť na článok a podporujú čítanie s porozumením.
- čítanky majú prehľadnú štruktúru; texty, úlohy a cvičenia na seba logicky nadväzujú, témy sú prehľadne rozčlenené, majú systém, ktorý pomáha orientovať sa v textoch (článkoch, cvičeniach, úlohách a pod.);
- sprievodné úlohy zmysluplne nadväzujú na hlavný text. Úlohy, cvičenia a doplnkové texty k hlavnému textu aktivizujú žiaka dodatočne pochopiť slová, vety a myšlienku článku.

Najmenšiu zhodu názorov prejavili hodnotitelia všetkých troch čítaniek v položkách 11 a 8d, kde zároveň vyjadrili aj priemerne najmenšiu mieru jednotnosti názorov.

- 16 % zo všetkých 533 hodnotiteľov rozhodne nesúhlasí, že z časového hľadiska je obsah čítaniek vhodne dimenzovaný, avšak naopak, taktiež 16 % s predloženým výrokom rozhodne súhlasí a vyhovuje im zaradenie tém podľa časovo-tematického plánu, stihli prečítať so žiakmi všetky texty (položka 11);
- 3 % zo všetkých 533 hodnotiteľov rozhodne nesúhlasí a 15 % skôr nesúhlasí ako súhlasí, že čítanky obsahujú prvky spätnej väzby, ale 32 % má opačný názor a pre nich sú spätnoväzbové prvky v čítanke dostatočné (položka 8d).

Vo všeobecnosti (až na položku 11) sa všetky položky vyznačujú prevažnou mierou úplného alebo čiastočného súhlasu.

Čítanka (VV)

V prípade čítanky VV najspokojnejší boli hodnotitelia s tým, že zvolené ilustrácie účelne riadia pozornosť žiaka. Takmer 99 % hodnotiteľov rozhodne alebo čiastočne súhlasilo, že ilustrácie zmysluplne korešpondujú s textom, koncentrujú pozornosť na článok a podporujú u žiaka čítanie s porozumením a v samostatnom učení sa. Ilustračná nápo ved' korešponduje so zadaním úlohy resp. vhodne umelecky dopĺňa zážitok z čítania.

Organizačná funkcia čítanky VV je tiež vysoko hodnotená; 97 až 98 % hodnotiteľov rozhodne alebo čiastočne súhlasí, že

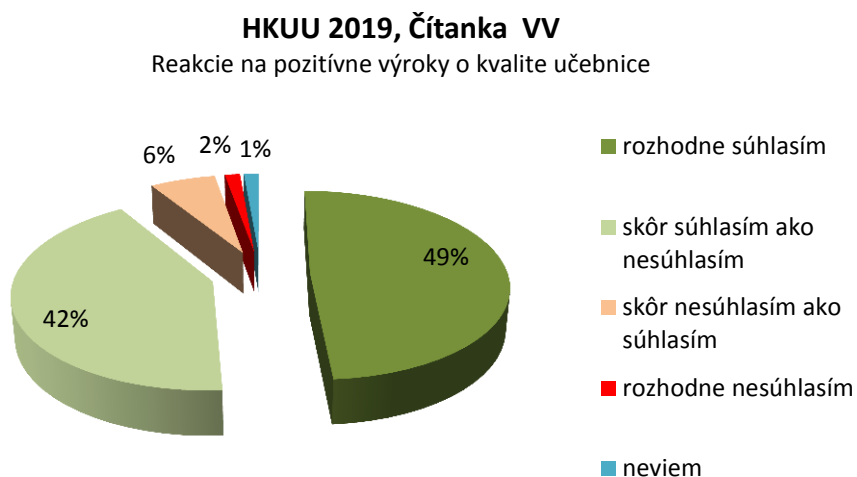
- texty, úlohy a cvičenia na seba logicky nadväzujú, témy sú prehľadne rozčlenené, čítanka má systém, ktorý pomáha orientovať sa v textoch (článkoch, cvičeniach, úlohách a pod.),
- sprievodné úlohy zmysluplne nadväzujú na hlavný text,
- druh, typ a veľkosť písma sú primerané spôsobilostiam žiakov.

Formatívna funkcia čítanky VV je uspokojivo naplnená v zmysle spoločenskej korektnosti, keďže 95 % hodnotiteľov rozhodne alebo čiastočne súhlasí s tým, že čítanka obsahuje dostatočne veľa odkazov na spoločenské pravidlá a mravné normy a prezentuje rozdielnosť medzi ľuďmi pozitívne. Iná stránka formatívnej funkcie – formovanie žiakovej schopnosti formulovať, vyjadrovať sa - bola hodnotená tiež pozitívne. Až 91 % hodnotiteľov je spokojných s tým, že čítanka poskytuje žiakovi nástroj na samostatné vyjadrovanie sa aj v iných predmetoch. Rozhodnú nespokojnosť neprejavil nikto.

Metodická funkcia čítanky VV vo svetle motivácie a rozvíjania čítania je hodnotiteľmi posudzovaná s 94 % spokojnosťou. Títo hodnotitelia rozhodne alebo čiastočne súhlasili s tým, že čítanka obsahuje motivačný materiál a úlohy rozvíjajúce čítanie. Aj gradácia úloh v súlade so spôsobilosťami žiakov hodnotiteľom vyhovuje. Texty určené žiakom na čítanie sú v čítanke zoradené podľa náročnosti čítania. Rozhodnú spokojnosť (čiastočnú spokojnosť) prejavilo 32 (59) %. Rozhodnú nespokojnosť neprejavil nikto. Pokiaľ ide o vekuprimeranosť, 97 % súhlasí, že výber pojmov v čítanke je primeraný úrovni chápania žiakov, avšak 23 % až 60 % má skúsenosť, že rozsah čítanky nie je zvládnuteľný za jeden školský rok. Informatívnu funkciu overovali položky týkajúce sa aktuálnosti odovzdávaných informácií a ich jazykovej korektnosti. Čítanka podľa názoru hodnotiteľov obsahuje didakticky usporiadané informácie o svete primerane veku žiakov. Umožňuje podľa nich rozvoj tvorivosti žiaka a spájanie obsahu čítanky so životom, ktorý ho obklopuje. Vecné texty v čítanke obsahujú len jazykovo a významovo správne výrazy. S uvedeným rozhodne a čiastočne súhlasí 94 % hodnotiteľov.

Z pohľadu integrácie informácií je podľa hodnotiteľov informatívna funkcia splnená veľmi dobre, 96 % hodnotiteľov je spokojná s výberom tém článkov a sprievodných cvičení, keďže dostatočne napomáhajú rozvíjať medzipredmetové vzťahy.

Zníženie pozitívnych postojov zaznamenali položky týkajúce sa špecifickej zložky formatívnej funkcie: fixačnej, sebariadiacej a kontrolnej. 11 % hodnotiteľov nesúhlasí, že čítanka VV obsahuje úlohy na precvičovanie učiva, 15 % nesúhlasí, že obsahuje prvky spätnej väzby a 15 % hodnotiteľov nesúhlasí, že čítanka VV dáva priestor na samostatnú činnosť žiakov. V uvedených prípadoch stále však prevažuje pozitívne hodnotenie.

Obr. 8 Miera súhlasu s pozitívnymi výroky o funkciách čítanky VV

S tým, že čítanka (VV) plne pokrýva výkonový štandard SJL podľa aktuálneho ŠVP, rozhodne a čiastočne súhlasilo 98,5 % hodnotiteľov. Zastavenie používania tejto čítanky by navrhlo 2 % hodnotiteľov čítanky VV.

Čítanka (ŠCS)

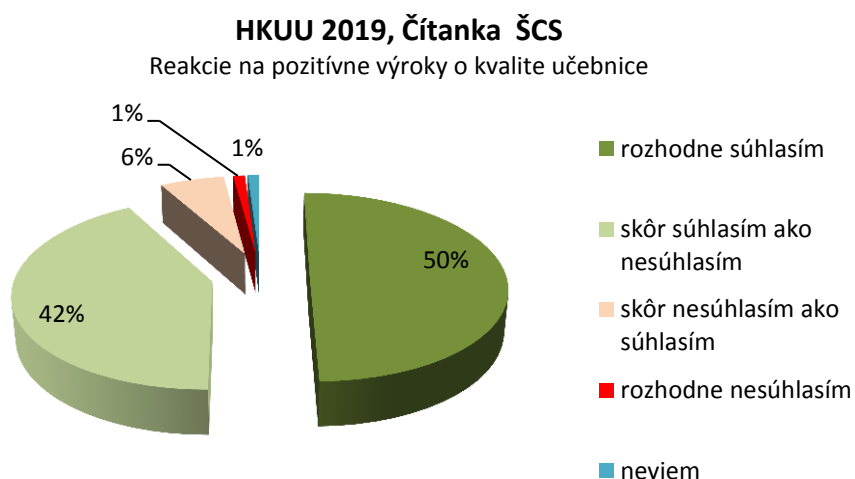
V prípade čítanky ŠCS boli hodnotitelia najspokojnejší s ergonomickými vlastnosťami učebnice, kde vyjadrili takmer 100 % spokojnosť s typom písma, približne 97 % spokojnosť s druhom a veľkosťou písma, 92 % s formátom učebnice a 86 % s použitým papierom. Organizačnú funkciu čítanky ŠCS posilňuje okrem ergonomických vlastností písma a väzby hlavne prehľadná štruktúra a logické vzťahy medzi jednotlivými komponentmi učebnice. Rozhodnú alebo čiastočnú spokojnosť s týmito vlastnosťami čítanky ŠCS vyjadrilo 98 % hodnotiteľov. Taktiež podľa 94 % hodnotiteľov sprievodné úlohy zmysluplne nadväzujú na hlavný text, aktivizujú žiaka dodatočne pochopiť slová, vety a myšlienku článku.

Podobne, ako v prípade čítanky VV, aj hodnotitelia čítanky ŠCS boli spokojní s tým, že zvolené ilustrácie účelne riadia pozornosť žiaka. Až 98 % hodnotiteľov rozhodne alebo čiastočne súhlasilo, že v čítanke sa nenachádzajú žiadne samoučelné ilustrácie, súhlasia, že všetky ilustrácie súvisia s textom a nerozptyľujú pozornosť žiaka pri čítaní. Ilustračná nápoved' korešponduje so zadaním úlohy resp. vhodne umelecky dopĺňa zážitok z čítania. Takmer 96 % hodnotiteľov rozhodne alebo čiastočne súhlasí, že zvolené ilustrácie účelne riadia pozornosť žiaka, že zmysluplne korešpondujú s textom a koncentrujú pozornosť na článok, čím podporujú čítanie s porozumením. Takto poňatá rola ilustrácií je súčasťou metodickéj funkcie. Do nej zahrňame nielen motivačné účinky, ale predovšetkým činidlá riadiace rozvoj čítania. Dôležité je, aby texty určené žiakom na čítanie boli zoradené podľa náročnosti čítania, resp. náročnosť úloh gradovala s nárastom spôsobilosti žiakov. Že čítanka ŠCS túto vlastnosť má, vyjadrilo 83 %, resp. 92 % hodnotiteľov. Pokiaľ ide o vekuprimeranosť, výber pojmov v čítanke je primeraný úrovni chápania žiakov (89 %), avšak, že je rozsah čítanky zvládnuteľný za jeden školský rok si myslí len 17 % hodnotiteľov. Za skôr zvládnuteľný ako nezvládnuteľný ho považuje 33 %.

Informatívnu funkciu overovali položky týkajúce sa aktuálnosti odovzďavaných informácií a ich jazykovej korektnosti. Podľa 92 % hodnotiteľov čítanka ŠCS obsahuje pojmy a poznatky zodpovedajúce súčasnému stavu vedy, kultúry a spoločenského života. Didakticky usporiadané informácie o svete primerane veku žiakov umožňujú rozvoj tvorivosti žiaka a spájanie obsahu čítanky so životom, ktorý ich obklopuje. Vecné texty v čítanke obsahujú len jazykovo a významovo správne výrazy. S uvedeným rozhodne a čiastočne súhlasí 94 % hodnotiteľov. Z pohľadu rozvíjania medzipredmetových vzťahov je podľa hodnotiteľov informatívna funkcia splnená veľmi dobre. 97 % hodnotiteľov je spokojná s výberom tém článkov a sprievodných cvičení, keďže dostatočne napomáhajú rozvíjať medzipredmetové vzťahy.

Formatívna funkcia čítanky ŠCS v zmysle spoločenskej korektnosti je podľa hodnotiteľov uspokojivo naplnená. 97 % hodnotiteľov rozhodne alebo čiastočne súhlasí s tým, že čítanka obsahuje dostatočne veľa odkazov na spoločenské pravidlá a mravné normy a prezentuje rozdielnosť medzi ľuďmi pozitívne. Iná stránka formatívnej funkcie – rozvíjanie žiakových verbálnych schopností formulovať, vyjadrovať sa - bola hodnotená tiež pozitívne. Až 90 % hodnotiteľov je spokojných s tým, ako čítanka poskytuje žiakovi priestor na samostatnú činnosť. 91 % hodnotiteľov usudzuje, že čítanka ŠCS pomáha rozvíjať vyjadrovanie sa žiaka v iných predmetoch. Rozhodnú nespokojnosť v oboch aspektoch neprejavil nikto.

Zníženie pozitívnych postojov, podobne, ako tomu bolo v prípade čítanky VV, zaznamenali položky týkajúce sa takých špecifických aspektov formatívnej funkcie, akými sú fixačná, sebariadiaca a kontrolná funkcia učebnice. 9,6 % hodnotiteľov nesúhlasí, že čítanka ŠCS obsahuje úlohy na precvičovanie učiva a 19 % nesúhlasí, že čítanka obsahuje prvky spätnej väzby. Avšak v uvedených prípadoch stále prevažuje pozitívne hodnotenie.

Obr. 9 Miera súhlasu s pozitívnymi výroky o funkciách čítanky ŠCS

S tým, že čítanka (ŠCS) plne pokrýva výkonový štandard SJL podľa aktuálneho ŠVP, rozhodne a čiastočne súhlasilo 99,5 % hodnotiteľov. Zastavenie používania tejto čítanky by navrhlo 1,6 % hodnotiteľov.

Diskusia

Dáta o počtoch učiteľov 1. stupňa ZŠ s VJS v rozdelení podľa veľkosti školy neboli k dispozícii, preto kvotnosť výberu nemožno overiť. V prieskume som použila náhodný a čiastočne selektívny výber spolupracujúcich škôl podľa pravidla preferencie vyšších skúseností učiteľov vzhľadom na vyšší počet žiakov v triede, keďže učiteľ posudzuje aj dopad kvality učebnice na žiaka. Reprezentatívnosť v tomto deliacom kritériu vzhľadom na povahu prieskumu nechápeme ako kvotnú, ale expertnú. Ťažisko výberu školy s počtom žiakov nad 200 bolo aj z organizačných dôvodov. Účasť malotriednych škôl vo výskumnej sonde sa tým znížila na dvadsaťjeden, čo však neovplyvňuje objektivnosť prieskumu, keďže rozdiely v postojoch hodnotiteľov HKUU podľa veľkosti školy sa nepreukázali ako štatisticky významné. Z toho, aké máme zloženie hodnotiteľov, môžeme predpokladať, že sme získali hodnotenie expertné. Vzhľadom na rozdiel v pozitívosti hodnotení neanonymných a anonymných hodnotiteľov treba brať do úvahy prítomnosť veľmi miernej submisívnosti hodnotiteľov.

Hodnotenie šlabikárov a čítaniek vyznieva veľmi pozitívne. Spokojnosť učiteliek a učiteľov so šlabikárom autorských kolektívov Virgovičových (VV) verzus Štefekovej, Culkovej (ŠC) je porovnateľná. Hodnotenie šlabikára autorského kolektívu Hirschnerová a kol. je signifikantne menej pozitívne ako predchádzajúce dva šlabikáre a hodnotitelia šlabikára Hi navrhujú viac úprav ako hodnotitelia šlabikárov VV a ŠC. Z prieskumu spokojnosti učiteľov s kvalitou šlabikárov je zrejmé, že každý šlabikár má svojich prívržencov a to je výsledok, ktorý chcel zámer ponuky viacero učebníc dosiahnuť.

Zníženú mieru spokojnosti sme zaznamenali v oblasti formatívnej funkcie, konkrétne v nedostatočnom priestore na precvičovanie a utvrdenie učiva. Výrazná väčšina učiteľov vie s učebnicami pracovať, ale nie všetci poznajú a využívajú doplnkový didaktický materiál toho-ktorého vydavateľstva.

Autorské kolektívy vysoko oceňujú hĺbku výskumnej sondy a vážia si názory hodnotiteľov. Podľa ich vyjadrenia využijú tieto cenné informácie pri ďalšej reedícii. Zároveň upozorňujú na novinky v doplnkovom didaktickom vybavení šlabikárov, na naštudovanie metodickéj príručky, bez ktorého sa učiteľke a učiteľovi nepodarí využiť výhodu autorského konceptu. Dodávajú, že z kapacitných dôvodov nie je možné všetky návrhy hodnotiteľov zapracovať do učebníc, takže spôsob využívania šlabikárov a čítaniek bude vždy závisieť od zloženia triedy v zmysle pripravenosti/zrelosti žiakov, ich intelektového potenciálu a pedagogických schopností vyučujúceho.

Samotní hodnotitelia sporadicky uviedli, že sú si vedomí tejto skutočnosti a roky sa tým riadia.

„Humanisticko-tvorivá koncepcia šlabikára učiteľovi nepredpisuje, ale ponúka formy práce na dosiahnutie vyučovacích cieľov. Pedagógovia majú a musia mať priestor na vlastnú kreativitu a nápady podľa praktických skúseností. Možnosť elektronicky sprístupniť svoje podnety i ostatným kolegom na učiteľských portáloch na internete obohacuje rôznorodosť učebných metód a je dôležitou a nenahraditeľnou výmenou osobných skúseností. Učitelia si cielene a jednoducho môžu doplniť materiál podľa individuálnej potreby aj z fondu odskúšaných materiálov ich kolegov.“(Vigovičová, Z.)

„Náš navrhovaný spôsob variabilného využitia úloh zabezpečuje potrebnú pružnosť pri používaní šlabikára podľa aktuálnych potrieb danej triedy, ale aj diferencovaných potrieb jednotlivých žiakov. Navyše, takto koncipované hry mierou vypracovanosti poskytujú spätnú väzbu, vývoj čitateľských schopností detí a deťom zabezpečujú precvičovanie a opakovanie, diferencovaný prístup ale aj požiadavky na sebahodnotenie, a to všetko bez nárokov na pridávanie strán v šlabikári.“(Štefeková, K.)

„Plánovanie, organizovanie a realizácia výchovy a vzdelávania v prvom ročníku primárneho vzdelávania je veľmi špecifická predovšetkým rôznorodosťou žiakov v triede, ktorí sa odlišujú kvalitou vstupných vedomostí, návykov a schopností závislých od ich aktuálneho vývinu. Nároky na prácu učiteľa sú veľmi vysoké. Jeho úlohou je realizovať vyučovacie hodiny tak, aby vyhovovali všetkým žiakom v triede v závislosti od všetkých ich špecifik. Učebnice považujeme za základný materiál, s ktorým učiteľ ďalej aktívne pracuje. Vyučovacie hodiny dopĺňa množstvom špecifických aktivít a materiálov, ktoré zabezpečia prispôsobenie sa spomínaným špecifikám.“ (Hirschnerová, Z.)

Pokiaľ ide o rozsah čítanky, pre viacero žiakov sa množstvo článkov a úloh nedá v jednom školskom roku stihnúť prečítať a splniť. Učiteľ musí zvážiť sám, ktoré články, úlohy a činnosti uprednostní, a ktoré ponechá na dobrovoľnosti žiakov a rodičov splniť ich cez prázdniny. Niektorí považujú tento fakt za výhodu, keďže pre deti zo SZP na udržiavanie čítania počas prázdnin býva často čítanka jedinou knihou v domácnosti. Niektorí uvádzajú, že využívajú neprečítané články na posilnenie čítania v druhom ročníku.

Záver

Učiteľky a učelia sú s hodnotenými šlabikármi a čítankami vysoko spokojní. Práca so šlabikárom a čítankou vyžaduje od učiteľstva neprestajnú vynachádzavosť, tvorivosť, empatiu so schopnosťami žiakov, flexibilné využívanie a rozširovanie ponúknutého materiálu podľa aktuálnej situácie v triede. Z odpovedí učiteliek a učiteľov v otvorených položkách hodnotiaceho formulára HKUU je zrejmé, že prevažná väčšina pedagógov vníma svoju rolu vo využívaní učebníc práve takto.

Literatúra

BÁLINT, L. (2003) Učebnica ako prostriedok riadenia učebnej činnosti žiaka. Pedagogické spektrum 5/6, roč. XII, ŠPÚ, ISSN 1335-5589.

DRZEWIECKA, I. (2013) K teórii a praxi vizuálnej podoby šlabikárov a čítaniek v primárnej edukácii. In O dieťaťi, jazyku, literatúre. Roč.I,2013/2. Vydavateľstvo Prešovskej univerzity. ISSN 1339-3200.

GAVORA, P. (1992) Žiak a text. Bratislava : SPN, ISBN 80-08-00333-2.

HREHOVČÍK, T. (1989) K metodologickým otázkam hodnotenia učebníc. Filozofická fakulta UJPŠ, Prešov.

http://www.google.com.ph/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKewj4heurkYLaAhXFXiwKHTnfCTUQFggpMAA&url=http%3A%2F%2Fpages.pedf.cuni.cz%2Fpedagogika%2F%3Fattachment_id%3D3958%26edmc%3D3958&usg=AOvVaw1vEJphmuisXc4We9Wx1JFz

KNECHT,P., JANÍK,T. a kol.(2008) Učebnice z pohľadu pedagogického výskumu. Paido, Brno, ISBN 978-80-7315-174-4.

KOLLÁROVÁ, D.(2012) Vnímanie šlabikára a písanej reči žiakmi 1. ročníka základnej školy. In: Jazyk – literatura – komunikace, 2012, roč. 1, č. 1. Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta, ISSN 1805-689X.

KOMENSKÝ, J.A. (1650) Ako dômyselne používať knihy, hlavný nástroj vzdelávania. Bratislava, SPN, 1990, s.118.

KURINCOVÁ, V., SEIDLER, P. (1993) Vybrané kapitoly z didaktiky začiatočného čítania a písania. Skriptá. VŠP, Nitra. ISBN 80-85183-53-6.

MAŇÁK,J., KLAPKO,D. ed (2006) Učebnice pod lupou. Paido, Brno, ISBN 80-7315-124-3.

PRŮCHA, J. (2002) Moderní pedagogika. Praha: Portál, 2002, 481 s. ISBN 80-717-8631- 4.

REHŮŠ, M. (2016) Zviazané učebnice <https://www.minedu.sk/data/att/9641.pdf>

ŠPÚ (2019) Kritériá na hodnotenie kvality učebníc pre všeobecno-vzdelávacie predmety <http://www.statpedu.sk/files/sk/publikacna-cinnost/kriteria-hodnotenie-kvality-ucebnič-nasej-stranke/kriteria-hodnotenie-ucebnič-vseobecnovzdelavacie-predmety1.pdf>

ŠPÚ (2011) Štátny vzdelávací program pre prvý stupeň. Jazyk a komunikácia.

http://www.statpedu.sk/files/articles/dokumenty/statny-vzdelavaci-program/slovensky_jazyk_isced1.pdf

ŠPÚ (2015) Zavádzanie inovatívnych štátnych vzdelávacích programov pre vzdelávaciu oblasť Jazyk a komunikácia.

<http://www.statpedu.sk/images/sk/svp/zavadzanie-isvp-ms-zs-gym/zakladna-sola/metodiky/jazyk-komunikacia.pdf>

ŠŠI (2015) Správa o stave a úrovni výchovy a vzdelávania v školách a školských zariadeniach v Slovenskej republike v školskom roku 2014/2015.

http://www.ssiba.sk/admin/fckeditor/editor/userfiles/file/Dokumenty/velka_sprava/sprava_14_15.pdf

TUREK, I.(2008) Didaktika. Bratislava: Iura Edition, 2008. ISBN 978-80-8078-198-9.

VALÁŠKOVÁ, M. (2014) Šlabikáre na Slovensku – komparatívna analýza In: Jazyk – literatura – komunikace, 2014, roč. 3, č. 2. ,Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta, ISSN 1805-689X.

ZUJEV, D. D.(1986) Ako tvoriť učebnice. Bratislava: SPN, s.296.

Tab. 1.1a Rozdelenie hodnotiteľov podľa kraja a overenie reprezentatívnosti¹

kraj	Šl_u	Čt_u	Sk_u	$\chi^2_{\text{Šl}}$	$\chi^2_{\text{Čt}}$
BA	72	59	3 668	6,83	5,62
TT	51	40	3 512	0,07	0,26
TN	58	46	3 456	2,00	2,18
NR	66	58	4 499	1,41	0,33
ZA	83	65	4 772	0,73	1,25
BB	69	54	4 061	0,79	1,26
PO	150	125	6 046	0,49	0,70
KE	102	86	5 225	1,86	2,33
<i>spolu</i>	<i>651</i>	<i>533</i>	<i>35 239</i>	<i>14,19</i>	<i>13,92</i>

Šl_u ...počet hodnotiteľov šlabikára
 Čt_u ...počet hodnotiteľov čítanky
 Sk_u ...počet učiteľov v ZŠ Slovenska²

Tab. 1.1b Rozdelenie spolupracujúcich škôl podľa kraja a overenie reprezentatívnosti¹

kraj	Šl_š	Čt_š	Sk_š	$\chi^2_{\text{Šl}}$	$\chi^2_{\text{Čt}}$
BA	27	26	147	0,00	0,31
TT	29	25	159	0,00	0,00
TN	33	26	195	0,04	0,79
NR	35	32	223	0,19	0,32
ZA	45	42	254	0,00	0,07
BB	43	33	217	0,12	0,06
PO	71	63	401	0,00	0,01
KE	51	48	263	0,09	0,94
<i>spolu</i>	<i>334</i>	<i>295</i>	<i>1859</i>	<i>0,45</i>	<i>2,50</i>

Šl_š ...počet škôl - šlabikár
 Čt_š ...počet škôl - čítanka
 Sk_š ...počet ZŠ s VJS Slovenska³

Tab. 1.2 Rozdiely v hodnotení funkcií šlabikára podľa kraja – signifikancia rozdielov

	Formatívna funkcia šlabikára	Informatívna funkcia šlabikára	Metodická funkcia vekuprimeranost	Metodická funkcia šlabikára	Organizačná funkcia šlabikára
χ^2	1,665	5,639	7,824	6,493	9,521
df	7	7	7	7	7
Asymp. Sig.	,976	,582	,348	,484	,217

a. Kruskal Wallis Test

b. Grouping Variable: Kraj

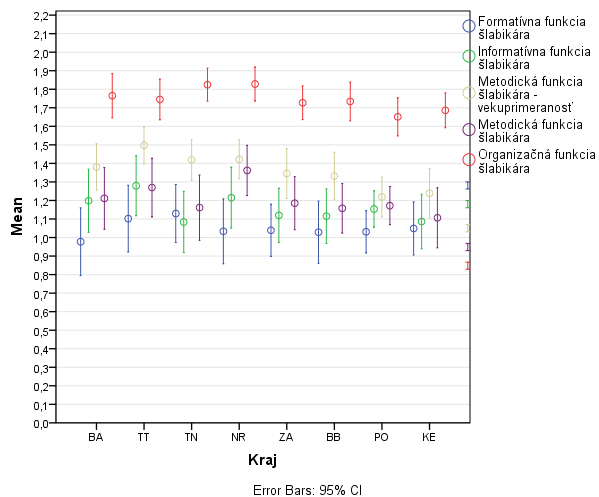
Tab. 1.3 Rozdiely v hodnotení funkcií čítanky podľa kraja – signifikancia rozdielov

	Formatívna funkcia čítanky	Informatívna funkcia čítanky	Metodická funkcia čítanky - vekuprimeranost	Metodická funkcia čítanky	Organizačná funkcia čítanky	Ergonomické vlastnosti čítanky
χ^2	10,373	7,345	12,272	9,437	4,936	11,563
df	7	7	7	7	7	7
Asymp. Sig.	,168	,394	,092	,223	,668	,116

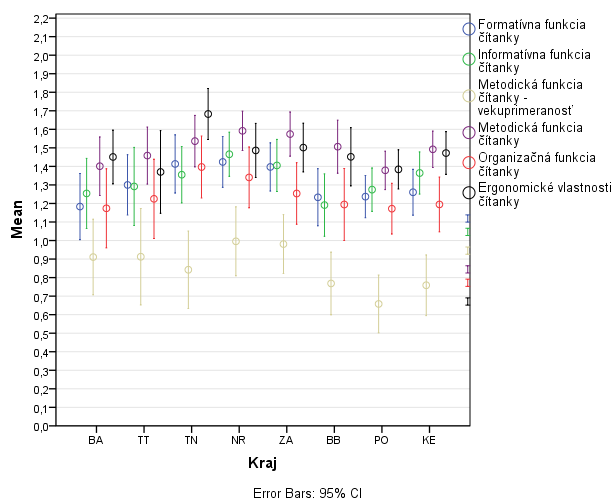
a. Kruskal Wallis Test

b. Grouping Variable: Kraj

¹ kritická hodnota pre hladinu významnosti 95 % je 14,07² Zdroj CVTI k 30.9.2017³ Zdroj CVTI k 30.9.2017

Obr. 1.1 Rozdiely podľa kraja, konfidenčné intervaly priemernej spokojnosti s funkciami šlabikára

Obr. 1.2 Rozdiely podľa kraja, konfidenčné intervaly priemernej spokojnosti s funkciami čítanky

Rozdiely v hodnotení čítanky podľa kraja **nie sú štatisticky významné**. Ani v druhostupňovom členení podľa druhu čítanky a kraja sa signifikantné rozdiely priemerných hodnôt spokojnosti nepreukázali.

Tab. 1.4 Rozdelenie podľa zriaďovateľa a overenie reprezentatívnosti⁴

zriaďovateľ	Šl_u	Čt_u	Sk_u	$\chi^2_{\text{Šl}}$	$\chi^2_{\text{Čt}}$
štát	604	491	32 108	0,20	0,06
súkromník	11	9	956	2,51	2,06
cirkev	36	33	2 175	0,43	0,00
spolu	651	533	35239	3,15	2,12

Tab. 1.5 Rozdiely v hodnotení funkcií šlabikára podľa zriaďovateľa – signifikancia rozdielov

	Formatívna funkcia šlabikára	Informatívna funkcia šlabikára	Metodická funkcia vekuprimeranosť	Metodická funkcia šlabikára	Organizačná funkcia šlabikára
χ^2	3,561	2,900	1,189	1,308	1,455
df	2	2	2	2	2
Asymp. Sig.	,169	,235	,552	,520	,483

a. Kruskal Wallis Test

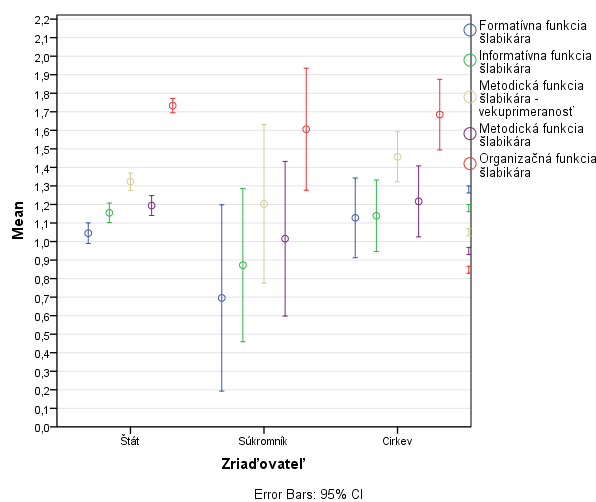
b. Grouping Variable: Zriaďovateľ

Tab. 1.6 Rozdiely v hodnotení funkcií čítanky podľa zriaďovateľa – signifikancia rozdielov

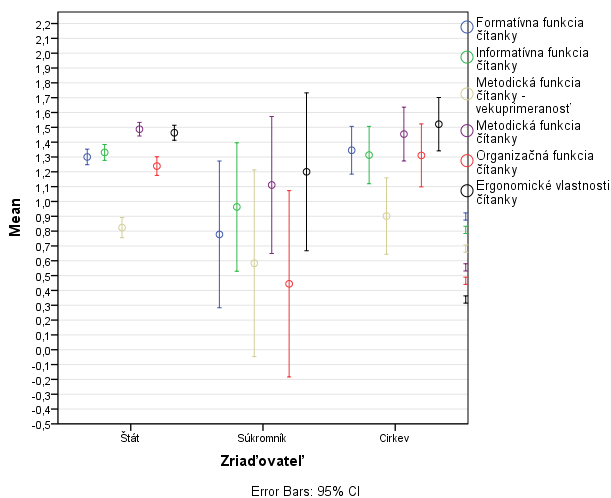
	Formatívna funkcia čítanky	Informatívna funkcia čítanky	Metodická funkcia čítanky - vekuprimeranosť	Metodická funkcia čítanky	Organizačná funkcia čítanky	Ergonomické vlastnosti čítanky
χ^2	6,512	4,610	1,589	4,258	9,692	1,711
df	2	2	2	2	2	2
Asymp. Sig.	,039	,100	,452	,119	,008	,425

a. Kruskal Wallis Test

b. Grouping Variable: Zriaďovateľ

⁴ kritická hodnota pre hladinu významnosti 95 % je 5,991

Obr. 1.3 Rozdiely podľa zriaďovateľa, konfidenčné intervaly priemernej spokojnosti s funkciami šlabikára

Obr. 1.4 Rozdiely podľa zriaďovateľa, konfidenčné intervaly priemernej spokojnosti s funkciami čítanky

Štatisticky významné rozdiely v hodnotení funkcií šlabikára podľa zriaďovateľa sa nepreukázali, a to ani v druhom stupni podľa druhu šlabikára.

Hodnotitelia súkromných škôl hodnotia organizačnú funkciu čítanky menej pozitívne ako v ostatných dvoch podsúboroch, rozdiely podľa zriaďovateľa **sú štatisticky významné**.

Tab. 1.7 Rozdelenie podľa typu šlabikára a overenie reprezentatívnosti

typ	Šl_u	Čt_u	Sk_u	$\chi^2_{\text{Šl}}$	$\chi^2_{\text{Čt}}$
VV	302	263	759	0,30	0,24
ŠC	209	188	449	3,28	9,07
Hi	140	82	377	1,42	15,81
<i>spolu</i>	<i>651</i>	<i>533</i>	<i>1 585</i>	<i>5,00</i>	<i>25,12</i>

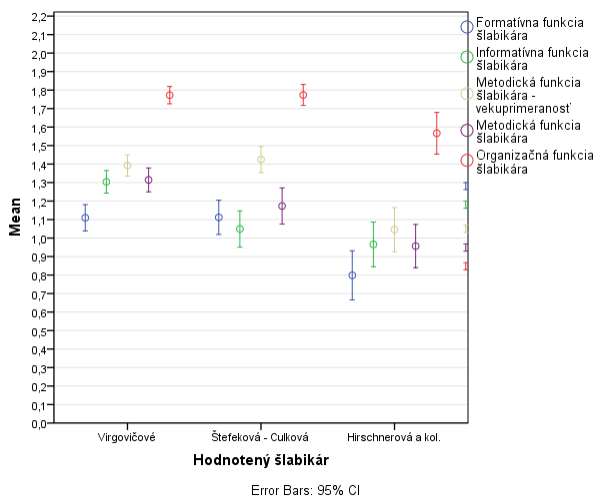
Podľa typu šlabikára štatistický súbor hodnotiteľov šlabikára môžeme považovať za reprezentatívny. Štatistický súbor hodnotiteľov čítaniek nemôžeme považovať za reprezentatívny pre nízke zastúpenie hodnotiteľov Hi.

Tab. 1.8 Rozdiely v hodnotení funkcií šlabikára podľa typu – signifikancia rozdielov

	Formatívna funkcia šlabikára	Informatívna funkcia šlabikára	Metodická funkcia vekuprimeranost	Metodická funkcia šlabikára	Organizačná funkcia šlabikára
χ^2	17,414	26,958	28,974	25,652	14,231
df	2	2	2	2	2
Asymp. Sig.	,000	,000	,000	,000	,001

a. Kruskal Wallis Test

b. Grouping Variable: Hodnotený šlabikár

Obr. 1.5 Rozdiely podľa typu, konfidénčné intervaly priemernej spokojnosti s funkciami šlabikára

Medzi šlabikármi sú signifikantné rozdiely. Šlabikáre VV a ŠC sú porovnateľné vo všetkých funkciách okrem informatívnej, v ktorej hodnotitelia VV prejavili vyššiu mieru spokojnosti ako hodnotitelia ŠC. Hodnotitelia šlabikára Hi s 95 % pravdepodobnosťou hodnotili vo všetkých funkciách (okrem informatívnej) menej pozitívne ako hodnotitelia VV a ŠC.

Tab. 1.9 Rozdiely v hodnotení funkcií šlabikára podľa typu sídla školy – signifikancia rozdielov

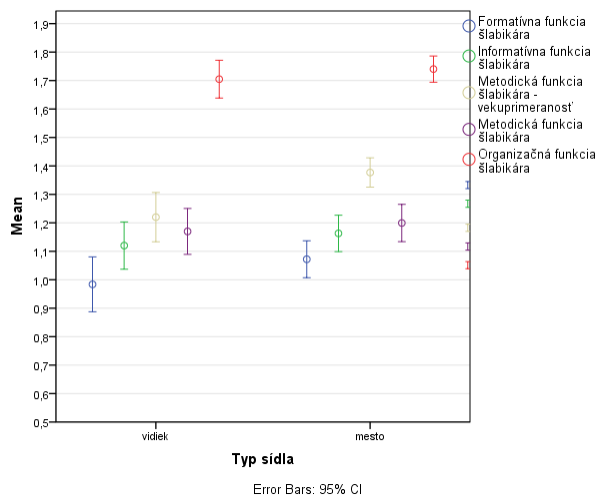
	Formatívna funkcia šlabikára	Informatívna funkcia šlabikára	Metodická funkcia šlabikára vekuprimeranosť	Metodická funkcia šlabikára	Organizačná funkcia šlabikára
Mann-Whitney U	40992,5	41117,0	37977,5	41085,5	42890,5
Wilcoxon W	61293,5	61418,0	58278,5	61386,5	63191,5
Z	-1,664	-1,608	-3,044	-1,620	-,967
Asymp. Sig. (2-tailed)	,096	,108	,002	,105	,333

a. Grouping Variable: Typ sídla

Tab. 1.10 Rozdiely v hodnotení funkcií čítanky podľa typu sídla školy – signifikancia rozdielov

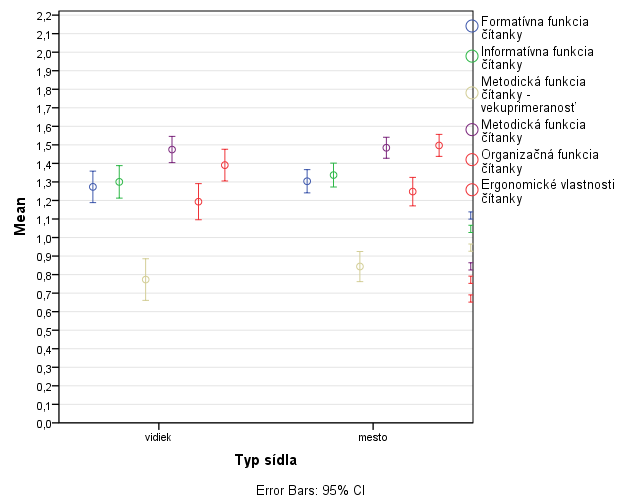
	Formatívna funkcia čítanky	Informatívna funkcia čítanky	Metodická funkcia čítanky - vekuprimeranosť	Metodická funkcia čítanky	Organizačná funkcia čítanky	Ergonomické vlastnosti čítanky
Mann-Whitney U	28860,5	28826,0	28771,5	29238,0	27965,5	26980,0
Wilcoxon W	43738,5	43704,0	43649,5	44116,0	42843,5	41858,0
Z	-1,027	-1,066	-1,081	-,814	-1,584	-2,205
Asymp. Sig. (2-tailed)	,304	,287	,280	,416	,113	,027

a. Grouping Variable: Typ sídla

Obr. 1.6 Rozdiely podľa typu sídla školy, konfidénčné intervaly priemernej spokojnosti s funkciami šlabikára

Štatisticky významné rozdiely v hodnotení funkcií šlabikára podľa typu sídla školy sa prejavili iba v prípade hodnotenia vekuprimeranosť, keď hodnotitelia vidieckych škôl prejavili menšiu spokojnosť ako hodnotitelia mestských škôl.

Obr. 1.7 Rozdiely podľa typu sídla školy, konfidénčné intervaly priemernej spokojnosti s funkciami čítanky

Medzi skupinami hodnotiteľov podľa typu sídla školy **nie sú rozdiely** v hodnotení čítanky,

Tab. 1.11 Rozdelenie podľa pohlavia a overenie reprezentatívnosti⁵

pohlavie	Šl_u	Čt_u	Sk_u	$\chi^2_{\text{Šl}}$	$\chi^2_{\text{Čt}}$	
muž	19	14	615	3,02	3,42	Šl_u ...počet hodnotiteľov šlabikára
žena	604	486	12 849	0,34	0,16	Čt_u ...počet hodnotiteľov čítanky
spolu	623	500	13 464	3,36	3,58	Sk_u ...počet učiteľov 1.-4.r. v ZŠ Slovenska

Tab. 1.12 Rozdiely v hodnotení funkcií šlabikára podľa pohlavia – signifikancia rozdielov

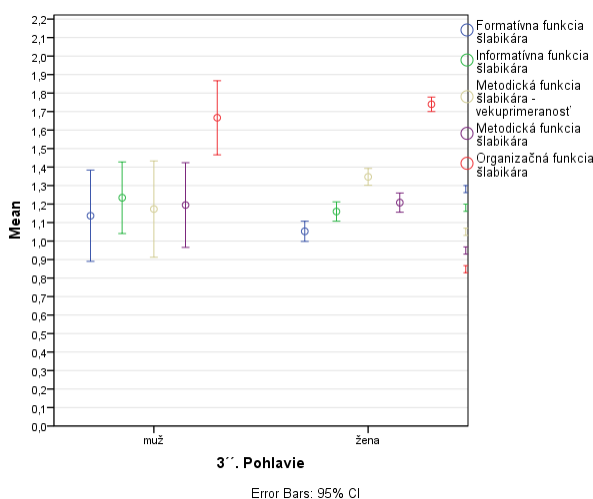
	Formatívna funkcia šlabikára	Informatívna funkcia šlabikára	Metodická funkcia šlabikára vekuprimeranosť	Metodická funkcia šlabikára	Organizačná funkcia šlabikára
Mann-Whitney U	5658,5	5716,5	4384,0	5276,5	4862,5
Wilcoxon W	188368,5	5906,5	4574,0	5466,5	5052,5
Z	-,103	-,028	-1,761	-,600	-1,402
Asymp. Sig. (2-tailed)	,918	,978	,078	,549	,161

a. Grouping Variable: Pohlavie

Tab. 1.13 Rozdiely v hodnotení funkcií čítanky podľa pohlavia – signifikancia rozdielov

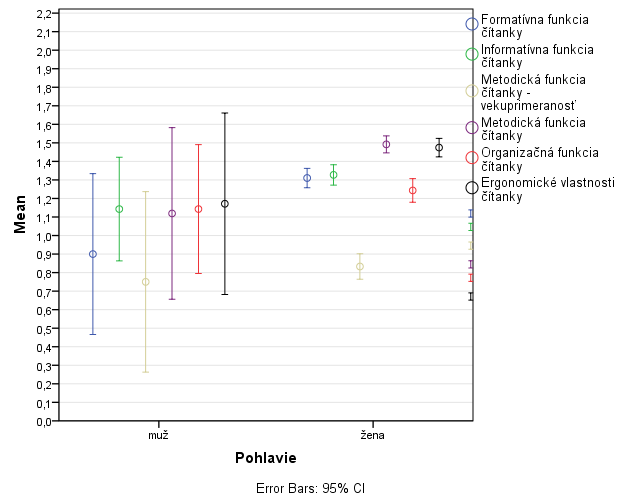
	Formatívna funkcia čítanky	Informatívna funkcia čítanky	Metodická funkcia čítanky - vekuprimeranosť	Metodická funkcia čítanky	Organizačná funkcia čítanky	Ergonomické vlastnosti čítanky
Mann-Whitney U	2277,0	2514,0	3244,5	2270,0	2923,0	2732,5
Wilcoxon W	2382,0	2619,0	3349,5	2375,0	3028,0	2837,5
Z	-2,129	-1,707	-,298	-2,193	-,910	-1,279
Asymp. Sig. (2-tailed)	,033	,088	,766	,028	,363	,201

a. Grouping Variable: Pohlavie

Obr. 1.8 Rozdiely podľa pohlavia, konfidenčné intervaly priemernej spokojnosti s funkciami šlabikára

⁵ kritická hodnota pre hladinu významnosti 95 % je 3,841

Obr. 1.9 Rozdiely podľa pohlavia, konfidenčné intervaly priemernej spokojnosti s funkciami čítanky

Rozdiely v hodnotení šlabikára a čítanky podľa pohlavia **nie sú štatisticky významné**.

Tab. 1.14 Rozdiely v hodnotení funkcií šlabikára podľa veku – signifikancia rozdielov

	Formatívna funkcia šlabikára	Informatívna funkcia šlabikára	Metodická funkcia vekuprimeranosť	Metodická funkcia šlabikára	Organizačná funkcia šlabikára
χ^2	28,031	17,470	15,036	30,849	22,930
df	7	7	7	7	7
Asymp. Sig.	,000	,015	,036	,000	,002

a. Kruskal Wallis Test
b. Grouping Variable: Vek

Tab. 1.15 Korelácie hodnotení funkcií šlabikára a veku – signifikancia vzťahu

		Formatívna funkcia šlabikára	Informatívna funkcia šlabikára	Metodická funkcia šlabikára vekuprimeranosť	Metodická funkcia šlabikára	Organizačná funkcia šlabikára
Vek	Pearson Correlation	,202**	,161**	,119**	,210**	,098*
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,002	,000	,012
	N	651	651	651	651	651

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).
* . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

Tab. 1.16 Rozdiely v hodnotení funkcií čítanky podľa veku – signifikancia rozdielov

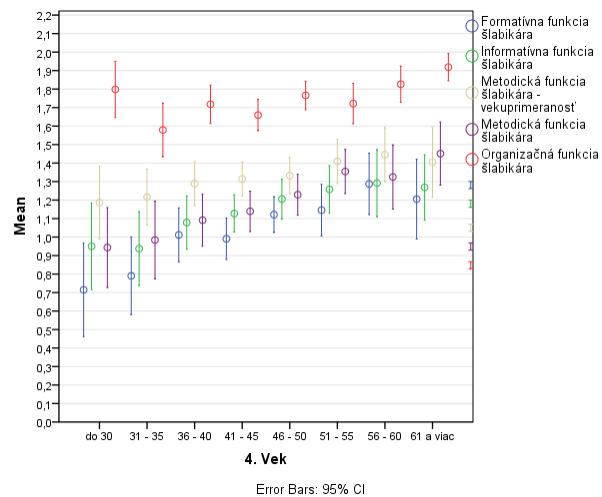
	Formatívna funkcia čítanky	Informatívna funkcia čítanky	Metodická funkcia čítanky - vekuprimeranosť	Metodická funkcia čítanky	Organizačná funkcia čítanky	Ergonomické vlastnosti čítanky
χ^2	18,074	20,757	12,309	17,565	21,364	11,193
df	7	7	7	7	7	7
Asymp. Sig.	,012	,004	,091	,014	,003	,130

a. Kruskal Wallis Test
b. Grouping Variable: Vek

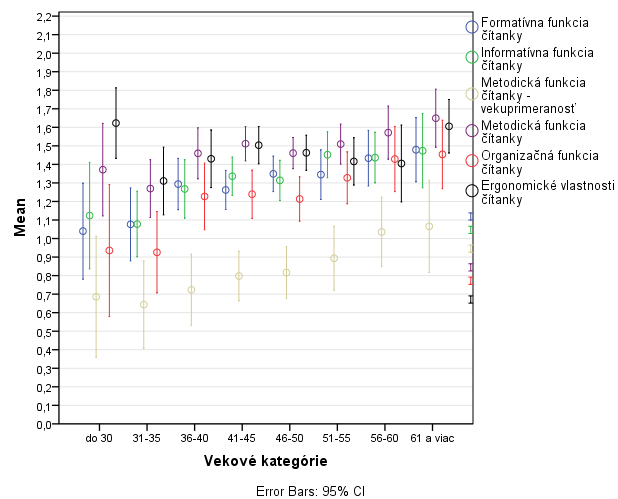
Tab. 1.17 Korelácie hodnotení funkcií čítanky a veku – signifikancia vzťahu

		Formatívna funkcia čítanky	Informatívna funkcia čítanky	Metodická funkcia čítanky - vekuprimeranosť	Metodická funkcia čítanky	Organizačná funkcia čítanky	Ergonomické vlastnosti čítanky
Vek	Pearson Corr.	,184**	,178**	,148**	,142**	,191**	,010
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,001	,001	,000	,810
	N	533	533	533	533	533	533

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Obr. 1.10 Rozdiely podľa veku, konfidénčné intervaly priemernej spokojnosti s funkciami šlabikára

Obr. 1.11 Rozdiely podľa veku, konfidénčné intervaly priemernej spokojnosti s funkciami čítanky

Rozdiely v hodnotení šlabikára a čítanky medzi vekovými kategóriami **sú štatisticky významné**. Môžeme predpokladať, že starší hodnotitelia sú vo svojich hodnoteniach mierne pozitívnejší ako mladší.

Tab. 1.18 Rozdelenie podľa odbornosti a overenie reprezentatívnosti

Odbornosť vyučovania	Šl_u	Čt_u	Sk_u	$\chi^2_{-}\text{Šl}$	$\chi^2_{-}\text{Čt}$	
odborne	626	513	9 779	0,06	0,00	Šl_u ...počet hodnotiteľov šlabikára
neodborne	15	16	331	1,71	0,10	Čt_u ...počet hodnotiteľov čítanky
spolu	641	529	10 110	1,77	0,10	Sk_u ...počet učiteľov SJL 1.-4.r. ZŠ na Slovensku ⁶

Tab. 1.19 Rozdiely v hodnotení funkcií šlabikára podľa odbornosti – signifikancia rozdielov

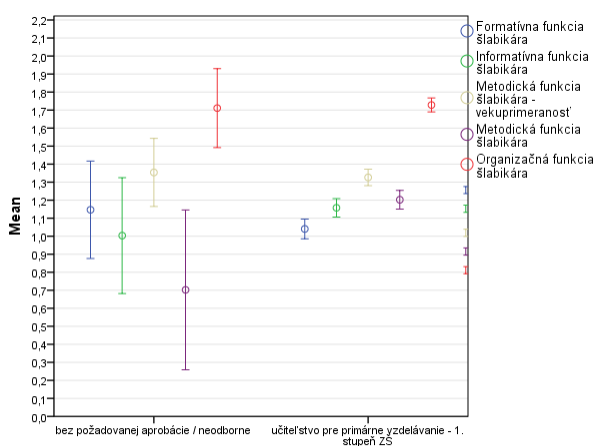
	Formatívna funkcia šlabikára	Informatívna funkcia šlabikára	Metodická funkcia šlabikára vekuprimeranosť	Metodická funkcia šlabikára	Organizačná funkcia šlabikára
Mann-Whitney U	4554,0	3776,5	4383,0	2820,0	4381,5
Wilcoxon W	200805,0	3896,5	4503,0	2940,0	4501,5
Z	-,200	-1,303	-,442	-2,656	-,541
Asymp. Sig. (2-tailed)	,842	,193	,658	,008	,588

a. Grouping Variable: Aprobovanosť

Tab. 1.20 Rozdiely v hodnotení funkcií čítanky podľa odbornosti – signifikancia rozdielov

	Formatívna funkcia čítanky	Informatívna funkcia čítanky	Metodická funkcia čítanky - vekuprimeranosť	Metodická funkcia čítanky	Organizačná funkcia čítanky	Ergonomické vlastnosti čítanky
Mann-Whitney U	4102,5	3513,5	4056,0	3651,5	3967,5	3798,0
Wilcoxon W	4238,5	3649,5	135897,0	3787,5	135808,5	3934,0
Z	-,003	-1,005	-,080	-,776	-,230	-,517
Asymp. Sig. (2-tailed)	,998	,315	,936	,438	,818	,605

a. Grouping Variable: Aprobovanosť

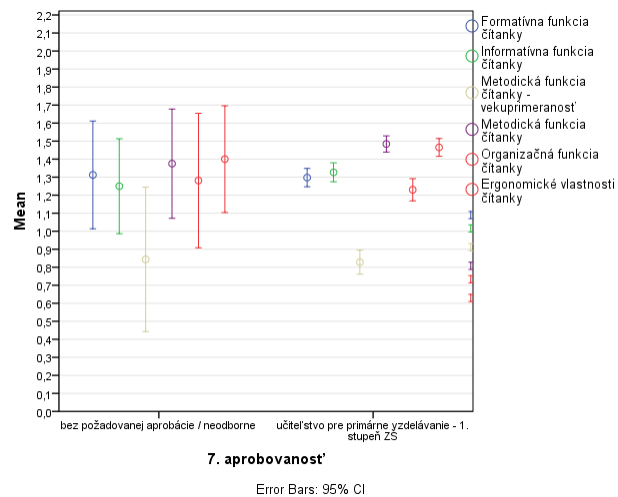

Error Bars: 95% CI

Obr. 1.12 Rozdiely podľa odbornosti, konfidenčné intervaly priemernej spokojnosti s funkciami šlabikára

⁶ Údaj CVTI 2014, aktuálnejšie údaje k roku 2019 nemal k RIS dispozícii

Rozdiely priemerných hodnôt v skupinách hodnotiteľov šlabikára podľa odbornosti **sú štatisticky významné** v prípade hodnotenia metodickéj funkcie šlabikára.

Obr. 1.13 Rozdiely podľa odbornosti, konfidenčné intervaly priemernej spokojnosti s funkciami čítanky

Rozdiely priemerných hodnôt v skupinách hodnotiteľov čítanky podľa odbornosti **nie sú štatisticky významné.**

Tab. 21 Rozdelenie hodnotiteľov podľa skúseností s hodnotenou učebnicou

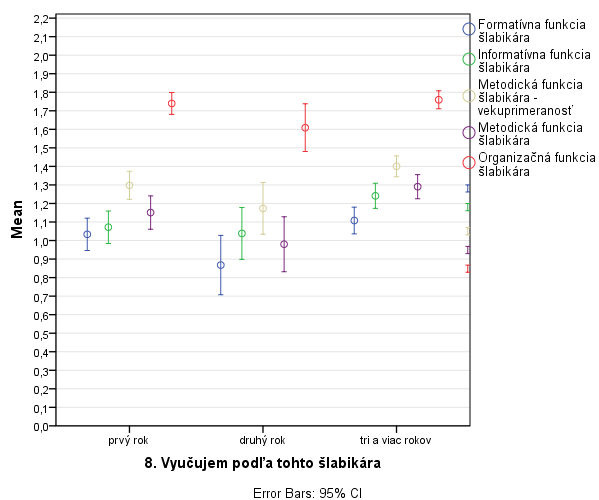
	šlabikár	čítanka
prvý rok	228	174
druhý rok	104	88
tri a viac rokov	319	271
<i>Spolu</i>	<i>651</i>	<i>533</i>

Tab. 1.22 Rozdiely v hodnotení funkcií šlabikára podľa skúseností s učebnicou – signifikancia rozdielov

	Formatívna funkcia šlabikára	Informatívna funkcia šlabikára	Metodická funkcia vekuprimeranosť	Metodická funkcia šlabikára	Organizačná funkcia šlabikára
χ^2	6,283	11,000	7,095	13,705	3,643
df	2	2	2	2	2
Asymp. Sig.	,043	,004	,029	,001	,162

a. Kruskal Wallis Test

b. Grouping Variable: Vyučujem podľa tohto šlabikára

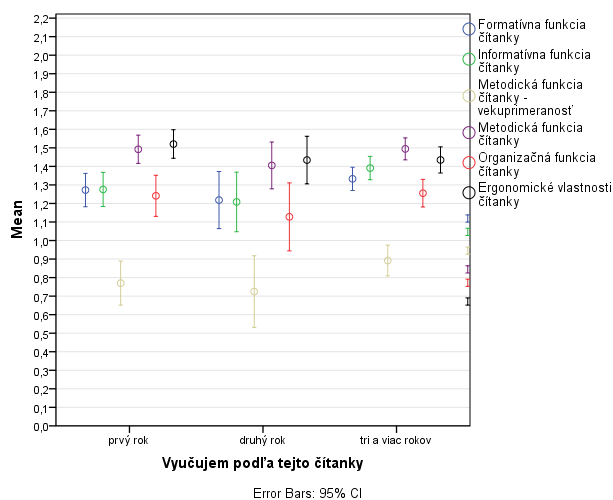
Obr. 1.14 Rozdiely podľa skúseností s inou učebnicou, konfidénčné intervaly priemernej spokojnosti s funkciami šlabikára

Tab. 1.23 Rozdiely v hodnotení funkcií čítanky podľa skúseností s učebnicou – signifikancia rozdielov

	Formatívna funkcia čítanky	Informatívna funkcia čítanky	Metodická funkcia čítanky - vekuprimeranosť	Metodická funkcia čítanky	Organizačná funkcia čítanky	Ergonomické vlastnosti čítanky
χ^2	,896	4,734	2,255	1,107	,742	1,893
df	2	2	2	2	2	2
Asymp. Sig.	,639	,094	,324	,575	,690	,388

a. Kruskal Wallis Test

b. Grouping Variable: Vyučujem podľa tejto čítanky

Obr. 1.15 Rozdiely podľa skúseností s inou učebnicou, konfidénčné intervaly priemernej spokojnosti s funkciami čítanky

1. Šlabikár poskytuje v prípravnom období dostatok podnetov na rozprávanie podľa obrázka.	VV		ŠC		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Rozhodne nesúhlasím	0	,0	1	,5	0	,0
Skôr nesúhlasím ako súhlasím	10	3,3	7	3,3	8	5,7
Skôr súhlasím ako nesúhlasím	114	37,6	84	40,2	72	51,4
Rozhodne súhlasím	177	58,4	117	56,0	60	42,9
Neviem	2	,7	0	,0	0	,0
<i>Total</i>	<i>303</i>	<i>100</i>	<i>209</i>	<i>100</i>	<i>140</i>	<i>100</i>

2. Obrázky a slová v šlabikári rozširujú základ poznania žiaka.	VV		ŠC		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Rozhodne nesúhlasím	0	,0	0	,0	0	,0
Skôr nesúhlasím ako súhlasím	8	2,6	11	5,3	12	8,6
Skôr súhlasím ako nesúhlasím	149	49,2	90	43,1	85	60,7
Rozhodne súhlasím	144	47,5	108	51,7	43	30,7
Neviem	2	,7	0	,0	0	,0
<i>Total</i>	<i>303</i>	<i>100</i>	<i>209</i>	<i>100</i>	<i>140</i>	<i>100</i>

3. Nácvik komunikácie v prípravnom období podľa tohto šlabikára môže zvládnuť každý žiak.	VV		ŠC		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Rozhodne nesúhlasím	2	,7	2	1,0	1	,7
Skôr nesúhlasím ako súhlasím	12	4,0	9	4,3	19	13,6
Skôr súhlasím ako nesúhlasím	127	41,9	69	33,0	60	42,9
Rozhodne súhlasím	159	52,5	128	61,2	60	42,9
Neviem	3	1,0	1	,5	0	,0
<i>Total</i>	<i>303</i>	<i>100</i>	<i>209</i>	<i>100</i>	<i>140</i>	<i>100</i>

4. Priestor na zvukové rozlišovanie hlások v slove je pre všetkých žiakov postačujúci.	VV		ŠC		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Rozhodne nesúhlasím	1	,3	1	,5	4	2,9
Skôr nesúhlasím ako súhlasím	24	7,9	23	11,0	18	12,9
Skôr súhlasím ako nesúhlasím	174	57,4	99	47,4	77	55,0
Rozhodne súhlasím	99	32,7	86	41,1	41	29,3
Neviem	5	1,7	0	,0	0	,0
<i>Total</i>	<i>303</i>	<i>100</i>	<i>209</i>	<i>100</i>	<i>140</i>	<i>100</i>

5. Pojem písmeno je v šlabikári vhodne zavedený.	VV		ŠC		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Rozhodne nesúhlasím	2	,7	2	1,0	5	3,6
Skôr nesúhlasím ako súhlasím	18	5,9	13	6,2	13	9,3
Skôr súhlasím ako nesúhlasím	133	43,9	78	37,3	64	45,7
Rozhodne súhlasím	148	48,8	116	55,5	58	41,4
Neviem	2	,7	0	,0	0	,0
<i>Total</i>	<i>303</i>	<i>100</i>	<i>209</i>	<i>100</i>	<i>140</i>	<i>100</i>

6. Šlabikár dostatočne overuje schopnosť žiakov rozlišovať tvary.	VV		ŠC		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Rozhodne nesúhlasím	2	,7	4	1,9	0	,0
Skôr nesúhlasím ako súhlasím	17	5,6	17	8,1	11	7,9
Skôr súhlasím ako nesúhlasím	138	45,5	98	46,9	68	48,6
Rozhodne súhlasím	145	47,9	90	43,1	59	42,1
Neviem	1	,3	0	,0	2	1,4

Total 303 100 209 100 140 100

7. Žiadne zobrazenia písmen nepovažujem za samoučelné.	VV		ŠC		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Rozhodne nesúhlasím	1	,3	2	1,0	1	,7
Skôr nesúhlasím ako súhlasím	3	1,0	5	2,4	3	2,1
Skôr súhlasím ako nesúhlasím	87	28,7	62	29,7	37	26,4
Rozhodne súhlasím	211	69,6	140	67,0	97	69,3
Neviem	1	,3	0	,0	2	1,4

Total 303 100 209 100 140 100

8. Pojem slabika je v šlabikári vhodne zavedený.	VV		ŠC		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Rozhodne nesúhlasím	2	,7	3	1,4	12	8,6
Skôr nesúhlasím ako súhlasím	25	8,3	21	10,0	32	22,9
Skôr súhlasím ako nesúhlasím	112	37,0	95	45,5	67	47,9
Rozhodne súhlasím	160	52,8	88	42,1	28	20,0
Neviem	4	1,3	2	1,0	1	,7

Total 303 100 209 100 140 100

9. Pojem veta je v šlabikári vhodne zavedený.	VV		ŠC		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Rozhodne nesúhlasím	2	,7	17	8,1	12	8,6
Skôr nesúhlasím ako súhlasím	19	6,3	45	21,5	24	17,1
Skôr súhlasím ako nesúhlasím	132	43,6	99	47,4	66	47,1
Rozhodne súhlasím	148	48,8	47	22,5	37	26,4
Neviem	2	,7	1	,5	1	,7

Total 303 100 209 100 140 100

10. Maskot šlabikára (Mimo, Kuko, Šaško, robot, Hups) je pre žiakov prospešný.	VV		ŠC		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Rozhodne nesúhlasím	4	1,3	4	1,9	5	3,6
Skôr nesúhlasím ako súhlasím	26	8,6	26	12,4	13	9,3
Skôr súhlasím ako nesúhlasím	88	29,0	84	40,2	34	24,3
Rozhodne súhlasím	180	59,4	81	38,8	88	62,9
Neviem	5	1,7	14	6,7	0	,0

Total 303 100 209 100 140 100

11. 'Chlapčenský svet' má v šlabikári rovnaké zastúpenie ako 'dievčenský'.	VV		ŠC		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Rozhodne nesúhlasím	0	,0	0	,0	0	,0
Skôr nesúhlasím ako súhlasím	6	2,0	3	1,4	16	11,4
Skôr súhlasím ako nesúhlasím	126	41,6	101	48,3	57	40,7
Rozhodne súhlasím	161	53,1	94	45,0	55	39,3
Neviem	10	3,3	11	5,3	12	8,6

Total 303 100 209 100 140 100

12. Mestské prostredie je prezentované v rovnakom rozsahu ako vidiecke.	VV		ŠC		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Rozhodne nesúhlasím	3	1,0	1	,5	2	1,4
Skôr nesúhlasím ako súhlasím	14	4,6	14	6,7	6	4,3
Skôr súhlasím ako nesúhlasím	153	50,5	109	52,2	69	49,3
Rozhodne súhlasím	123	40,6	70	33,5	41	29,3
Neviem	10	3,3	15	7,2	22	15,7

Total 303 100 209 100 140 100

13. Ponúknuté texty alebo ilustrácie v šlabikári nepropagujú nežiaduce javy.	VV		ŠC		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Rozhodne nesúhlasím	0	,0	0	,0	2	1,4
Skôr nesúhlasím ako súhlasím	0	,0	0	,0	10	7,1
Skôr súhlasím ako nesúhlasím	78	25,7	54	25,8	57	40,7
Rozhodne súhlasím	224	73,9	154	73,7	70	50,0
Neviem	1	,3	1	,5	1	,7

Total 303 100 209 100 140 100

14. Všetci žiaci sa v šlabikári pohotovo orientujú.	VV		ŠC		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Rozhodne nesúhlasím	3	1,0	2	1,0	2	1,4
Skôr nesúhlasím ako súhlasím	17	5,6	10	4,8	20	14,3
Skôr súhlasím ako nesúhlasím	120	39,6	71	34,0	64	45,7
Rozhodne súhlasím	163	53,8	125	59,8	54	38,6
Neviem	0	,0	1	,5	0	,0

Total 303 100 209 100 140 100

15. Šlabikár ponúka úlohy rôznorodej náročnosti.	VV		ŠC		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Rozhodne nesúhlasím	6	2,0	5	2,4	3	2,1
Skôr nesúhlasím ako súhlasím	33	10,9	31	14,8	28	20,0
Skôr súhlasím ako nesúhlasím	160	52,8	90	43,1	71	50,7
Rozhodne súhlasím	102	33,7	81	38,8	36	25,7
Neviem	2	,7	2	1,0	2	1,4

Total 303 100 209 100 140 100

16. Šlabikár vhodne prezentuje všetky tvary nového písmena.	VV		ŠC		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Rozhodne nesúhlasím	2	,7	27	12,9	1	,7
Skôr nesúhlasím ako súhlasím	16	5,3	20	9,6	11	7,9
Skôr súhlasím ako nesúhlasím	92	30,4	69	33,0	53	37,9
Rozhodne súhlasím	193	63,7	93	44,5	75	53,6
Neviem	0	,0	0	,0	0	,0

Total 303 100 209 100 140 100

17. Ilustrácie pomáhajú žiakovi v učení sa.	VV		ŠC		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Rozhodne nesúhlasím	1	,3	0	,0	0	,0
Skôr nesúhlasím ako súhlasím	3	1,0	4	1,9	7	5,0
Skôr súhlasím ako nesúhlasím	107	35,3	84	40,2	63	45,0
Rozhodne súhlasím	191	63,0	121	57,9	69	49,3
Neviem	1	,3	0	,0	1	,7

Total 303 100 209 100 140 100

18. Pomocou ponúknutých obrázkov sa žiaci učia vyvodzovať novú hlásku na začiatku, vo vnútri aj na konci slova.	VV		ŠC		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Rozhodne nesúhlasím	0	,0	4	1,9	0	,0
Skôr nesúhlasím ako súhlasím	8	2,6	23	11,0	0	,0
Skôr súhlasím ako nesúhlasím	108	35,6	81	38,8	30	21,4
Rozhodne súhlasím	186	61,4	100	47,8	110	78,6
Neviem	1	,3	1	,5	0	,0

Total 303 100 209 100 140 100

19. Príkladov na spájanie slabík do slov je dostatočné množstvo.	VV		ŠC		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Rozhodne nesúhlasím	3	1,0	9	4,3	10	7,1
Skôr nesúhlasím ako súhlasím	55	18,2	38	18,2	45	32,1
Skôr súhlasím ako nesúhlasím	147	48,5	91	43,5	55	39,3
Rozhodne súhlasím	92	30,4	69	33,0	28	20,0
Neviem	6	2,0	2	1,0	2	1,4

Total 303 100 209 100 140 100

20. Príbeh, dej, oznam v texte žiaci chápu.	VV		ŠC		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Rozhodne nesúhlasím	1	,3	0	,0	5	3,6
Skôr nesúhlasím ako súhlasím	11	3,6	10	4,8	27	19,3
Skôr súhlasím ako nesúhlasím	159	52,5	100	47,8	73	52,1
Rozhodne súhlasím	128	42,2	98	46,9	34	24,3
Neviem	4	1,3	1	,5	1	,7

Total 303 100 209 100 140 100

21. Šlabikár vytvára príležitosti, ktoré sú vhodné aj na samostatnú činnosť žiaka.	VV		ŠC		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Rozhodne nesúhlasím	4	1,3	5	2,4	0	,0
Skôr nesúhlasím ako súhlasím	42	13,9	19	9,1	33	23,6
Skôr súhlasím ako nesúhlasím	146	48,2	94	45,0	77	55,0
Rozhodne súhlasím	109	36,0	91	43,5	30	21,4
Neviem	2	,7	0	,0	0	,0

Total 303 100 209 100 140 100

22. Šlabikár obsahuje spätnoväzbové prvky.	VV		ŠC		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Rozhodne nesúhlasím	17	5,6	5	2,4	2	1,4
Skôr nesúhlasím ako súhlasím	67	22,1	30	14,4	43	30,7
Skôr súhlasím ako nesúhlasím	139	45,9	95	45,5	74	52,9
Rozhodne súhlasím	65	21,5	76	36,4	19	13,6
Neviem	15	5,0	3	1,4	2	1,4

Total 303 100 209 100 140 100

23. Texty v šlabikári priťahujú pozornosť žiakov svojim príbehom.	VV		ŠC		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Rozhodne nesúhlasím	2	,7	1	,5	5	3,6
Skôr nesúhlasím ako súhlasím	28	9,2	10	4,8	30	21,4
Skôr súhlasím ako nesúhlasím	177	58,4	109	52,2	58	41,4
Rozhodne súhlasím	89	29,4	82	39,2	46	32,9
Neviem	7	2,3	7	3,3	1	,7

Total 303 100 209 100 140 100

24. Šlabikár vekuprímerane pripravuje žiaka na chápanie gramatických javov.	VV		ŠC		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Rozhodne nesúhlasím	2	,7	2	1,0	1	,7
Skôr nesúhlasím ako súhlasím	10	3,3	14	6,7	19	13,6
Skôr súhlasím ako nesúhlasím	140	46,2	99	47,4	84	60,0
Rozhodne súhlasím	148	48,8	90	43,1	35	25,0
Neviem	3	1,0	4	1,9	1	,7

Total 303 100 209 100 140 100

25. Po prebratí nového učiva je v šlabikári dostatok cvičení na zopakovanie.	VV		ŠC		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Rozhodne nesúhlasím	9	3,0	10	4,8	8	5,7
Skôr nesúhlasím ako súhlasím	62	20,5	41	19,6	37	26,4
Skôr súhlasím ako nesúhlasím	146	48,2	107	51,2	76	54,3
Rozhodne súhlasím	84	27,7	51	24,4	19	13,6
Neviem	2	,7	0	,0	0	,0

Total 303 100 209 100 140 100

26. Ponúkané informácie sú obsahovo a formálne veku primerané.	VV		ŠC		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Rozhodne nesúhlasím	2	,7	1	,5	3	2,1
Skôr nesúhlasím ako súhlasím	7	2,3	3	1,4	33	23,6
Skôr súhlasím ako nesúhlasím	117	38,6	76	36,4	61	43,6
Rozhodne súhlasím	177	58,4	129	61,7	43	30,7
Neviem	0	,0	0	,0	0	,0

Total 303 100 209 100 140 100

27. Šlabikár je dostatočným prostriedkom na upevnenie nadobudnutých poznatkov a schopností.	VV		ŠC		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Rozhodne nesúhlasím	20	6,6	22	10,5	6	4,3
Skôr nesúhlasím ako súhlasím	74	24,4	46	22,0	34	24,3
Skôr súhlasím ako nesúhlasím	151	49,8	101	48,3	72	51,4
Rozhodne súhlasím	57	18,8	40	19,1	27	19,3
Neviem	1	,3	0	,0	1	,7

Total 303 100 209 100 140 100

28. Témy a úlohy v šlabikári nadväzujú na učivo iných predmetov.	VV		ŠC		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Rozhodne nesúhlasím	5	1,7	0	,0	7	5,0
Skôr nesúhlasím ako súhlasím	47	15,5	26	12,4	33	23,6
Skôr súhlasím ako nesúhlasím	170	56,1	120	57,4	66	47,1
Rozhodne súhlasím	76	25,1	58	27,8	28	20,0
Neviem	5	1,7	5	2,4	6	4,3

Total 303 100 209 100 140 100

29. Šlabikár vhodne prezentuje základy spoločenského správania.	VV		ŠC		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Rozhodne nesúhlasím	3	1,0	0	,0	4	2,9
Skôr nesúhlasím ako súhlasím	7	2,3	4	1,9	22	15,7
Skôr súhlasím ako nesúhlasím	116	38,3	93	44,5	64	45,7
Rozhodne súhlasím	174	57,4	112	53,6	49	35,0
Neviem	3	1,0	0	,0	1	,7

Total 303 100 209 100 140 100

30. Šlabikár plne pokrýva výkonový štandard SJL podľa aktuálneho ŠVP.	VV		ŠC		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Rozhodne nesúhlasím	0	,0	2	1,0	1	,7
Skôr nesúhlasím ako súhlasím	2	,7	5	2,4	5	3,6
Skôr súhlasím ako nesúhlasím	121	39,9	69	33,0	73	52,1
Rozhodne súhlasím	179	59,1	132	63,2	61	43,6
Neviem	1	,3	1	,5	0	,0

Total 303 100 209 100 140 100

31a. Druh písma je primeraný spôsobilostiam žiaka.	VV		ŠC		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Rozhodne nesúhlasím	1	,3				
Skôr nesúhlasím ako súhlasím	4	1,3	2	1,0	8	5,7
Skôr súhlasím ako nesúhlasím	70	23,2	48	23,0	46	32,9
Rozhodne súhlasím	225	74,5	158	75,6	86	61,4
Neviem	2	,7	1	,5		
<i>Total</i>	<i>302</i>	<i>100,0</i>	<i>209</i>	<i>100,0</i>	<i>140</i>	<i>100,0</i>

31b. Typ písma je primeraný spôsobilostiam žiaka.	VV		ŠC		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Rozhodne nesúhlasím	1	,3				
Skôr nesúhlasím ako súhlasím					5	3,6
Skôr súhlasím ako nesúhlasím	66	21,9	44	21,1	40	28,6
Rozhodne súhlasím	232	76,8	164	78,5	93	66,4
Neviem	3	1,0	1	,5	2	1,4
<i>Total</i>	<i>302</i>	<i>100,0</i>	<i>209</i>	<i>100,0</i>	<i>140</i>	<i>100,0</i>

31c. Veľkosť písma je primeraná spôsobilostiam žiaka.	VV		ŠC		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Rozhodne nesúhlasím			1	,5		
Skôr nesúhlasím ako súhlasím					7	5,0
Skôr súhlasím ako nesúhlasím	50	16,6	40	19,1	35	25,0
Rozhodne súhlasím	252	83,4	168	80,4	98	70,0
<i>Total</i>	<i>302</i>	<i>100,0</i>	<i>209</i>	<i>100,0</i>	<i>140</i>	<i>100,0</i>

32. Väzba učebnice je odolná a papier kvalitný.	VV		ŠC		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Rozhodne nesúhlasím	12	4,0	3	1,4	22	15,7
Skôr nesúhlasím ako súhlasím	84	27,8	21	10,0	39	27,9
Skôr súhlasím ako nesúhlasím	130	43,0	86	41,1	44	31,4
Rozhodne súhlasím	73	24,2	99	47,4	35	25,0
Neviem	3	1,0				
<i>Total</i>	<i>302</i>	<i>100,0</i>	<i>209</i>	<i>100,0</i>	<i>140</i>	<i>100,0</i>

33. Formát učebnice je dostatočne komfortný.	VV		ŠC		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Rozhodne nesúhlasím	6	2,0	1	,5	1	,7
Skôr nesúhlasím ako súhlasím	15	5,0	10	4,8	18	12,9
Skôr súhlasím ako nesúhlasím	139	46,0	73	34,9	60	42,9
Rozhodne súhlasím	142	47,0	125	59,8	61	43,6
<i>Total</i>	<i>302</i>	<i>100,0</i>	<i>209</i>	<i>100,0</i>	<i>140</i>	<i>100,0</i>

1.Čítanka má prehľadnú štruktúru.	VV		ŠCS		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
rozhodne nesúhlasím	1	,4				
skôr nesúhlasím ako súhlasím	7	2,7	1	,5	9	11,0
neviem	1	,4	2	1,1	1	1,2
skôr súhlasím ako nesúhlasím	102	38,8	78	41,5	36	43,9
rozhodne súhlasím	152	57,8	107	56,9	36	43,9
Total	263	100,0	188	100,0	82	100,0
2.Texty určené žiakom na čítanie sú v čítanke zoradené podľa náročnosti čítania.	VV		ŠCS		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
rozhodne nesúhlasím		0	3	1,6	7	8,5
skôr nesúhlasím ako súhlasím	26	9,9	28	14,9	13	15,9
neviem	1	,4	1	,5	1	1,2
skôr súhlasím ako nesúhlasím	127	48,3	94	50,0	41	50,0
rozhodne súhlasím	109	41,4	62	33,0	20	24,4
Total	263	100,0	188	100,0	82	100,0
3.Výber pojmov v čítanke je primeraný úrovni chápania žiakov.	VV		ŠCS		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
rozhodne nesúhlasím	1	,4	4	2,1	5	6,1
skôr nesúhlasím ako súhlasím	4	1,5	15	8,0	15	18,3
neviem	4	1,5	1	,5	1	1,2
skôr súhlasím ako nesúhlasím	144	54,8	91	48,4	44	53,7
rozhodne súhlasím	110	41,8	77	41,0	17	20,7
Total	263	100,0	188	100,0	82	100,0
4.Zvolené ilustrácie účelne riadia pozornosť žiaka.	VV		ŠCS		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
rozhodne nesúhlasím	1	,4	1	,5		
skôr nesúhlasím ako súhlasím	2	,8	4	2,1	5	6,1
neviem	1	,4	3	1,6	1	1,2
skôr súhlasím ako nesúhlasím	103	39,2	64	34,0	33	40,2
rozhodne súhlasím	156	59,3	116	61,7	43	52,4
Total	263	100,0	188	100,0	82	100,0
5.Vecné texty v čítanke obsahujú len jazykovo a významovo správne výrazy.	VV		ŠCS		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
rozhodne nesúhlasím	1	,4	1	,5		
skôr nesúhlasím ako súhlasím	1	,4	3	1,6	8	9,8
neviem	10	3,8	7	3,7	2	2,4
skôr súhlasím ako nesúhlasím	122	46,4	83	44,1	44	53,7
rozhodne súhlasím	129	49,0	94	50,0	28	34,1
Total	263	100,0	188	100,0	82	100,0

6.Pojmy a poznatky vecných textov zodpovedajú súčasnému stavu vedy, kultúry a spoločenského života.	VV		ŠCS		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
rozhodne nesúhlasím	1	,4	1	,5	1	1,2
skôr nesúhlasím ako súhlasím	11	4,2	9	4,8	13	15,9
neviem	4	1,5	5	2,7	2	2,4
skôr súhlasím ako nesúhlasím	138	52,5	88	46,8	42	51,2
rozhodne súhlasím	109	41,4	85	45,2	24	29,3
Total	263	100,0	188	100,0	82	100,0
7.Spievodné úlohy zmysluplne nadväzujú na hlavný text.	VV		ŠCS		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
rozhodne nesúhlasím	1	,4	1	,5		
skôr nesúhlasím ako súhlasím	6	2,3	7	3,7	7	8,5
neviem	1	,4	3	1,6	1	1,2
skôr súhlasím ako nesúhlasím	112	42,6	77	41,0	45	54,9
rozhodne súhlasím	143	54,4	100	53,2	29	35,4
Total	263	100,0	188	100,0	82	100,0
8a.Čítanka obsahuje motivačný materiál	VV		ŠCS		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
rozhodne nesúhlasím	1	,4				
skôr nesúhlasím ako súhlasím	13	4,9	7	3,7	10	12,2
neviem	1	,4			1	1,2
skôr súhlasím ako nesúhlasím	121	46,0	80	42,6	33	40,2
rozhodne súhlasím	127	48,3	101	53,7	38	46,3
Total	263	100,0	188	100,0	82	100,0
8b.Čítanka obsahuje úlohy rozvíjajúce čítanie	VV		ŠCS		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
rozhodne nesúhlasím	2	,8				
skôr nesúhlasím ako súhlasím	14	5,3	6	3,2	7	8,5
neviem	3	1,1			1	1,2
skôr súhlasím ako nesúhlasím	111	42,2	76	40,4	38	46,3
rozhodne súhlasím	133	50,6	106	56,4	36	43,9
Total	263	100,0	188	100,0	82	100,0
8c.Čítanka obsahuje úlohy na precvičovanie učiva	VV		ŠCS		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
rozhodne nesúhlasím	3	1,1	2	1,1	4	4,9
skôr nesúhlasím ako súhlasím	26	9,9	16	8,5	15	18,3
neviem	1	,4			1	1,2
skôr súhlasím ako nesúhlasím	130	49,4	92	48,9	42	51,2
rozhodne súhlasím	103	39,2	78	41,5	20	24,4
Total	263	100,0	188	100,0	82	100,0

8d.Čítanka obsahuje prvky spätnej väzby	VV		ŠCS		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
rozhodne nesúhlasím	4	1,5	6	3,2	6	7,3
skôr nesúhlasím ako súhlasím	35	13,3	30	16,0	16	19,5
neviem	4	1,5			2	2,4
skôr súhlasím ako nesúhlasím	139	52,9	84	44,7	34	41,5
rozhodne súhlasím	81	30,8	68	36,2	24	29,3
Total	263	100,0	188	100,0	82	100,0
9.Čítanka poskytuje žiakovi nástroj na samostatné vyjadrovanie sa aj v iných predmetoch.						
	VV		ŠCS		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
rozhodne nesúhlasím		0			5	6,1
skôr nesúhlasím ako súhlasím	20	7,6	13	6,9	14	17,1
neviem	3	1,1	4	2,1	2	2,4
skôr súhlasím ako nesúhlasím	134	51,0	108	57,4	43	52,4
rozhodne súhlasím	106	40,3	63	33,5	18	22,0
Total	263	100,0	188	100,0	82	100,0
10.Náročnosť úloh graduje s nárastom spôsobilosti žiakov.						
	VV		ŠCS		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
rozhodne nesúhlasím		0	2	1,1	5	6,1
skôr nesúhlasím ako súhlasím	13	4,9	11	5,9	12	14,6
neviem	10	3,8	3	1,6	1	1,2
skôr súhlasím ako nesúhlasím	156	59,3	108	57,4	51	62,2
rozhodne súhlasím	84	31,9	64	34,0	13	15,9
Total	263	100,0	188	100,0	82	100,0
11.Z časového hľadiska je obsah čítanky vhodne dimenzovaný.						
	VV		ŠCS		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
rozhodne nesúhlasím	60	22,8	21	11,2	4	4,9
skôr nesúhlasím ako súhlasím	98	37,3	65	34,6	16	19,5
neviem	9	3,4	8	4,3	4	4,9
skôr súhlasím ako nesúhlasím	67	25,5	62	33,0	37	45,1
rozhodne súhlasím	29	11,0	32	17,0	21	25,6
Total	263	100,0	188	100,0	82	100,0
12.Čítanka dáva priestor na samostatnú činnosť žiakov.						
	VV		ŠCS		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
rozhodne nesúhlasím	3	1,1				
skôr nesúhlasím ako súhlasím	36	13,7	16	8,5	17	20,7
neviem	3	1,1	2	1,1	1	1,2
skôr súhlasím ako nesúhlasím	141	53,6	107	56,9	50	61,0
rozhodne súhlasím	80	30,4	63	33,5	14	17,1
Total	263	100,0	188	100,0	82	100,0

13.Témy článkov a sprievodných cvičení napomáhajú rozvíjať medzipredmetové vzťahy.	VV		ŠCS		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
rozhodne nesúhlasím	1	,4				
skôr nesúhlasím ako súhlasím	7	2,7	5	2,7	9	11,0
neviem	3	1,1	1	,5	1	1,2
skôr súhlasím ako nesúhlasím	120	45,6	106	56,4	47	57,3
rozhodne súhlasím	132	50,2	76	40,4	25	30,5
Total	263	100,0	188	100,0	82	100,0
0						
15.V čítanke sa nenachádzajú žiadne samoučelné ilustrácie.	VV		ŠCS		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
skôr nesúhlasím ako súhlasím	2	,8	3	1,6	1	1,2
neviem	3	1,1			1	1,2
skôr súhlasím ako nesúhlasím	113	43,0	74	39,4	37	45,1
rozhodne súhlasím	145	55,1	111	59,0	43	52,4
Total	263	100,0	188	100,0	82	100,0
0						
16.Čítanka obsahuje dostatočne veľa odkazov na spoločenské pravidlá a mravné normy.	VV		ŠCS		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
rozhodne nesúhlasím		0			4	4,9
skôr nesúhlasím ako súhlasím	5	1,9	4	2,1	7	8,5
neviem	7	2,7	3	1,6	3	3,7
skôr súhlasím ako nesúhlasím	105	39,9	83	44,1	48	58,5
rozhodne súhlasím	146	55,5	98	52,1	20	24,4
Total	263	100,0	188	100,0	82	100,0
0						
17.Čítanka prezentuje rozdielnosti medzi ľuďmi pozitívne.	VV		ŠCS		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
skôr nesúhlasím ako súhlasím	4	1,5			3	3,7
neviem	8	3,0	6	3,2	7	8,5
skôr súhlasím ako nesúhlasím	85	32,3	61	32,4	31	37,8
rozhodne súhlasím	166	63,1	121	64,4	41	50,0
Total	263	100,0	188	100,0	82	100,0
0						
18a.Je podľa Vás zvolený druh písma textu primeraný spôsobilostiam žiaka?	VV		ŠCS		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
rozhodne nesúhlasím	4	1,5	1	,5		
skôr nesúhlasím ako súhlasím	5	1,9	3	1,6	2	2,4
neviem	2	,8				
skôr súhlasím ako nesúhlasím	60	22,8	44	23,4	25	30,5
rozhodne súhlasím	192	73,0	140	74,5	55	67,1
Total	263	100,0	188	100,0	82	100,0

18b. Je podľa Vás typ písma textu primeraný spôsobilostiam žiaka?	VV		ŠCS		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
rozhodne nesúhlasím	1	,4				
skôr nesúhlasím ako súhlasím	6	2,3			2	2,4
neviem	2	,8			1	1,2
skôr súhlasím ako nesúhlasím	52	19,8	45	23,9	27	32,9
rozhodne súhlasím	202	76,8	143	76,1	52	63,4
Total	263	100,0	188	100,0	82	100,0

18c. Je podľa Vás veľkosť písma textu primeraná spôsobilostiam žiaka?	VV		ŠCS		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
rozhodne nesúhlasím	2	,8	3	1,6		
skôr nesúhlasím ako súhlasím	9	3,4	3	1,6	3	3,7
neviem	1	,4				
skôr súhlasím ako nesúhlasím	51	19,4	42	22,3	22	26,8
rozhodne súhlasím	200	76,0	140	74,5	57	69,5
Total	263	100,0	188	100,0	82	100,0

19. Väzba učebnice je odolná a papier kvalitný.	VV		ŠCS		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
rozhodne nesúhlasím	5	1,9	3	1,6	12	14,6
skôr nesúhlasím ako súhlasím	26	9,9	23	12,2	26	31,7
neviem	6	2,3				
skôr súhlasím ako nesúhlasím	118	44,9	76	40,4	24	29,3
rozhodne súhlasím	108	41,1	86	45,7	20	24,4
Total	263	100,0	188	100,0	82	100,0

20. Formát učebnice je pre žiaka dostatočne komfortný.	VV		ŠCS		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
rozhodne nesúhlasím	2	,8	3	1,6	2	2,4
skôr nesúhlasím ako súhlasím	26	9,9	12	6,4	3	3,7
neviem	2	,8				
skôr súhlasím ako nesúhlasím	108	41,1	70	37,2	41	50,0
rozhodne súhlasím	125	47,5	103	54,8	36	43,9
Total	263	100,0	188	100,0	82	100,0

21. Čítanka spoľahlivo vedie učiteľa k napĺňaniu ŠVP.	VV		ŠCS		Hi	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
skôr nesúhlasím ako súhlasím	3	1,1	1	,5	3	3,7
neviem	1	,4			1	1,2
skôr súhlasím ako nesúhlasím	114	43,3	80	42,6	47	57,3
rozhodne súhlasím	145	55,1	107	56,9	31	37,8
Total	263	100,0	188	100,0	82	100,0

Výsledky analýzy hlavných komponentov (PCA) v rotácii Oblimin výberom Listwise,
KMO = 0,941, TVE = 53,3%

Číslo a znenie položky hodnotiaceho formulára	F1	F2	F3	F4
16 Šlabikár vhodne prezentuje všetky tvary nového písmena.	,708	-,159	,002	,164
18 Pomocou ponúknutých obrázkov sa žiaci učia vyvodzovať novú hlásku na začiatku, vo vnútri aj na konci slova.	,701	,102	-,008	-,005
8 Pojem slabika je v šlabikári vhodne zavedený.	,671	-,008	-,018	-,078
5 Pojem písmeno je v šlabikári vhodne zavedený.	,584	-,185	-,018	-,109
1 Šlabikár poskytuje v prípravnom období dostatok podnetov na rozprávanie podľa obrázka.	,549	,039	,071	-,213
9 Pojem veta je v šlabikári vhodne zavedený.	,546	-,084	,019	-,091
15 Šlabikár ponúka úlohy rôznorodej náročnosti.	,512	-,250	,043	-,067
2 Obrázky a slová v šlabikári rozširujú základ poznania žiaka.	,504	,184	,124	-,196
6 Šlabikár dostatočne overuje schopnosť žiakov rozlišovať tvary.	,483	-,251	,077	-,113
19 Príkladov na spájanie slabík do slov je dostatočné množstvo.	,457	-,377	,110	-,002
7 Žiadne zobrazenia písmen nepovažujem za samoučelné.	,429	,125	,175	-,182
21 Šlabikár vytvára príležitosti, ktoré sú vhodné aj na samostatnú činnosť žiaka.	,399	-,217	-,040	-,243
24 Šlabikár pripravuje žiaka na chápanie gramatických javov.	,374	-,111	,174	-,171
30 Šlabikár plne pokrýva výkonový štandard SJL podľa aktuálneho ŠVP.	,340	-,095	,189	-,215
22 Šlabikár obsahuje spätnoväzbové prvky.	-,077	-,710	-,057	-,294
27 Šlabikár je dostatočným prostriedkom na upevnenie poznatkov a schopností.	,185	-,651	,055	-,015
25 Po prebratí nového učiva je v šlabikári dostatok cvičení na zopakovanie.	,315	-,593	,095	,017
28 Témy a úlohy v šlabikári nadväzujú na učivo iných predmetov.	,049	-,517	,397	,011
29 Šlabikár vhodne prezentuje základy spoločenského správania.	,009	-,342	,325	-,032
11 'Chlapčenský svet' má v šlabikári rovnaké zastúpenie ako 'dievčenský'.	-,088	,026	,861	-,013
12 Mestské prostredie je prezentované v rovnakom rozsahu ako vidiecke.	,029	-,096	,835	,150
13 Ponúknuté texty alebo ilustrácie v šlabikári nepropagujú nežiaduce javy.	,185	,252	,347	-,309
26 Ponúkané informácie sú obsahovo a formálne veku primerané.	-,104	-,029	,104	-,795
20 Príbeh, dej, oznam v texte žiaci chápu.	-,005	,048	,095	-,730
3 Návčik komunikácie v prípravnom období môže zvládnuť každý žiak.	,093	,022	-,096	-,671
14 Všetci žiaci sa v šlabikári pohotovo orientujú.	,130	-,046	-,086	-,615
23 Texty v šlabikári priťahujú pozornosť žiakov svojim príbehom.	,025	-,286	,061	-,579
4 Priestor na zvukové rozlišovanie hlások v slove je pre všetkých žiakov postačujúci.	,117	-,195	-,074	-,550
17 Ilustrácie pomáhajú žiakovi v učení sa.	,253	-,001	,137	-,399

F1: Informačná funkcia

F2: Formatívna, fixačná a sebazvedľovania funkcia

F3: Funkcia spoločenskej korektnosti

F4: Metodická funkcia

Položky zamerané na organizačnú funkciu šlabikárov

Č.p. Znenie položky hodnotiaceho formulára

14	Všetci žiaci sa v šlabikári pohotovo orientujú. Jednotlivé úlohy a texty na strane sú ľahko odlišiteľné, strana je prehľadná. V orientácii pomáhajú deliace čiary, podfarbenia, záložky, piktogramy úloh (čítaj, piš, priraď...) Učiteľovi pomáhajú riadiť činnosť triedy a žiakovi rýchlo sa zorientovať.
17	Ilustrácie pomáhajú žiakovi v učení sa. Ilustrácia žiakov neodvádza od zamýšľanej úlohy, ako napríklad fonetickej úlohy, alebo doplnenie slova v obrázkovom texte a podobne, naopak – vhodne motivuje a usmerňuje.
21	Šlabikár vytvára príležitosti, ktoré sú vhodné aj na samostatnú činnosť žiaka, čím podporuje organizáciu vyučovania, ktorá umožňuje učiteľovi venovať sa krátkodobo žiakom s iným učebným tempom.
31a	Je podľa Vás zvolený druh písma (normal, bold, kurzíva) v súlade s významom textu a primeraný spôsobilostiam žiaka?
31b	Je podľa Vás zvolený typ písma (Times New Roman, Arial, a pod.) v súlade s významom textu a primeraný spôsobilostiam žiaka?
31c	Je podľa Vás zvolená veľkosť písma v súlade s významom textu a primeraná spôsobilostiam žiaka? Formát učebnice je pre žiaka dostatočne komfortný.
33	Veľkosť učebnice je pohodlná pre umiestnenie v taške, aj na pracovnom stole žiaka po roztvorení. Dvojstrany vyhovujú organizácii vyučovania. Obsah dvojstrán nie je prehustený, žiak sa v nich dobre orientuje.
